

รายงานผลการดำเนินงาน

และฐานะการเงิน

สหกรณ์การเกษตร

ประจำปี 2557

บทสรุป

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2557

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2557 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินการบัญชี เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน รวมทั้งผลสรุปของการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพในการบริหารการเงินในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ที่รวบรวมข้อมูลได้จากรายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์การเกษตร) ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์การเกษตรบริบทที่ดิน สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ สหกรณ์โคนม สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) สหกรณ์กองทุนสวนยาง และสหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยจัดการกับข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของรายการต่าง ๆ โดยใช้ค่ารวม (Total) และร้อยละ (Percentage) ของค่ารวม วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) ข้อมูลที่นำเสนอเป็นการเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจ สามารถนำไปประกอบในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สหกรณ์การเกษตรมีจำนวนตามทะเบียนทั้งสิ้น 4,317 สหกรณ์ ลดลงจากปี 2556 หรือร้อยละ 0.48 ในจำนวนนี้เป็นสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้จำนวน 3,477 สหกรณ์ มีสมาชิกทั้งสิ้น 6,442,540 คน สหกรณ์ดำเนินงานด้วยเงินทุน 202,843.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 ร้อยละ 7.09 แบ่งเป็นแหล่งเงินทุนภายในร้อยละ 62.61 ประกอบด้วยเงินรับฝากจากสมาชิกร้อยละ 25.84 เงินของสหกรณ์ร้อยละ 31.88 และอื่น ๆ ร้อยละ 4.89 สำหรับแหล่งเงินทุนภายนอกร้อยละ 37.39 ประกอบด้วย เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 29.10 เงินรับฝากสหกรณ์และหนี้สินอื่น ๆ ร้อยละ 8.29 สหกรณ์ นำเงินดังกล่าวไปลงทุนโดยถือไว้เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคารร้อยละ 15.52 ลูกหนี้ต่าง ๆ ร้อยละ 66.84 ลงทุนในหลักทรัพย์และตราสาร ร้อยละ 0.61 สินค้าคงเหลือร้อยละ 4.02 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ร้อยละ 8.90 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ร้อยละ 0.19 และสินทรัพย์อื่น ๆ ร้อยละ 3.92

ในรอบปี 2557 สหกรณ์ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์รวม 6 ด้าน ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิต การแปรรูปผลผลิต การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 294,380.64 ล้านบาท ลดลงจากปี 2556 จำนวน 12,291.56 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.01 ธุรกิจที่มีปริมาณสูงสุดคือธุรกิจการให้เงินกู้ จำนวน 81,893.75 ล้านบาท หรือร้อยละ 27.82 รองลงมาคือธุรกิจการรับฝากเงิน จำนวน 68,970.87 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.43

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในภาพรวม มีผลกำไรสุทธิประจำปี 4,231.10 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนจำนวน 570.29 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 11.88 ประกอบด้วยกำไรสุทธิ 2,601 สหกรณ์ จำนวน 5,130.09 ล้านบาท ขาดทุนสุทธิ 827 สหกรณ์ จำนวน 898.99 ล้านบาท ไม่ดำเนินงาน 49 สหกรณ์

ความเสี่ยงต่อสภาพคล่องทางการเงิน ทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ ในภาพรวมได้ลงทุนอยู่ในลูกหนี้ระยะสั้นถึงร้อยละ 63.51 ในขณะที่สหกรณ์มีการระดมเงินกู้ยืมระยะสั้น ร้อยละ 40.95 เงินรับฝาก ร้อยละ 54.36 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์ ดังนั้นเมื่อใดที่

สภาพเศรษฐกิจหรือนโยบายด้านดอกเบี้ยปรับเปลี่ยนเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินทั่วไป ที่ให้ผลตอบแทนในอัตราตอบแทนในอัตราที่สูงกว่า ประกอบกับความศรัทธาที่สมาชิกมีต่อสหกรณ์ลดลง อาจส่งผลให้สมาชิกถอนเงินคืนโดยเฉพาะเจ้าหนี้เงินรับฝากรายใหญ่ สภาพคล่องทางการเงินอาจได้รับผลกระทบ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของเงินออมต่อสมาชิกเท่ากับ 15,024.01 บาท หนี้สินต่อสมาชิก 21,936.81 บาท เป็นสัดส่วนที่มีความแตกต่างย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิก ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรจึงควรเฝ้าระวังไม่ให้เกิดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการบริหารงานในอนาคต ทั้งนี้สหกรณ์ควรจะได้ศึกษาข้อมูลจากสภาวะเศรษฐกิจทางการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบบัญชีประจำปีเป็นตัวชี้การเปลี่ยนแปลงการบริหารในอนาคต เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

คำนำ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจสำคัญประการหนึ่งคือ จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน ให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการบริหารผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในแต่ละรอบปี ตลอดจนสรุปผลการวิเคราะห์และข้อสังเกต อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา และพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เจริญก้าวหน้า รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2557 ได้รวบรวมข้อมูลทางการเงินจากรายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์การเกษตร (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์การเกษตร) สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557 ที่ได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินเสร็จเรียบร้อยแล้ว

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หวังว่า รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรเล่มนี้ คงอำนวยประโยชน์ในด้านข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสถาบันสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งด้านการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิงแก่ส่วนราชการและบุคคลทั่วไป

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มิถุนายน 2558

สารบัญ

	หน้า
บทสรุป.....	(1)
คำนำ.....	(3)
สารบัญ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญภาพ.....	(7)
สารบัญภาคผนวก.....	(8)
 บทที่ 1 บทนำ.....	 1 - 7
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1
1.3 ขอบเขตของรายงาน.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.5 นิยามศัพท์.....	2
 บทที่ 2 วิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล.....	 8 - 9
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	8
2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	8
 บทที่ 3 ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน.....	 10 - 25
3.1 การดำเนินงานของสหกรณ์.....	10
3.1.1 จำนวนสหกรณ์.....	10
3.1.2 จำนวนสมาชิก.....	11
3.1.3 การถือหุ้นของสมาชิก.....	12
3.1.4 มูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ (ปริมาณธุรกิจ).....	13
1) การรับฝากเงิน.....	14
2) การให้เงินกู้.....	16
3) การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย.....	16
4) การรวบรวมผลผลิต.....	17
5) การแปรรูปผลผลิต.....	17
6) การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร.....	17

สารบัญ

	หน้า
3.2 ผลการดำเนินงาน.....	18
3.2.1 รายได้	18
3.2.2 ค่าใช้จ่าย	18
3.2.3 กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	18
3.3 ฐานะการเงิน.....	20
3.3.1 สินทรัพย์	20
3.3.2 หนี้สิน	22
3.3.3 ทุนของสหกรณ์	23
3.4 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน	24
3.4.1 แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน.....	24
3.4.2 ทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน	25
บทที่ 4 ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตร	27 - 39
มติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง	33
มติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์.....	34
มติที่ 3 ความสามารถในการบริหาร.....	35
มติที่ 4 การทำกำไร.....	36
มติที่ 5 สภาพคล่อง.....	37
มติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ	38
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	38
ภาคผนวก ตารางสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตรในรอบ 5 ปี (2553 – 2557)	39

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ปี 2557 10
ตารางที่ 2	จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ ปี 2557 11
ตารางที่ 3	ทุนเรือนหุ้นจำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์การเกษตร ปี 2557..... 12
ตารางที่ 4	มูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทธุรกิจ และรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557..... 14
ตารางที่ 5	ปริมาณธุรกิจเงินรับฝากจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์การเกษตร ปี 2557..... 15
ตารางที่ 6	ผลการดำเนินงานจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์การเกษตร ปี 2557 19
ตารางที่ 7	สินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557... 20
ตารางที่ 8	หนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557..... 22
ตารางที่ 9	ทุนของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557 24

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์ในรอบ 5 ปี (2553- 2557).....	11
ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกในรอบ 5 ปี (2553 - 2557).....	12
ภาพที่ 3 แสดงจำนวนการถือหุ้นของสมาชิกในรอบ 5 ปี (2553 - 2557).....	13
ภาพที่ 4 แสดงปริมาณธุรกิจแต่ละด้านในรอบปี (2557).....	18
ภาพที่ 5 แสดงผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (2553 - 2557)	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจสำคัญในการตรวจสอบบัญชี พัฒนาและวางระบบบัญชีให้สอดคล้องกับธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้ด้านการบริหารการเงินและการบัญชี ส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเป้าหมายตามโครงการพระราชดำริ เกษตรกรและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีและรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ตามนโยบายของรัฐบาล มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชี และระบบการบริหารจัดการด้วยวิสัยทัศน์ “พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง โปร่งใส ก้าวไกลด้วยไอที นำบัญชีสู่เกษตรกร”

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ในปี 2557 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ นำมาสรุปผลการวิเคราะห์ ประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมทั้งให้ข้อสังเกตและเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา และพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะเป็นศูนย์บริการข้อมูลทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และสถาบันเกษตรกร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานของรัฐบาลไปใช้ในการวางแผน และกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน สหกรณ์และสถาบันเกษตรกร และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารใช้ในการวางแผน และกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2557
2. เพื่อนำเสนอข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร

1.3 ขอบเขตของรายงาน

นำเสนอรายงานจากข้อมูลที่รวบรวมได้จากรายงานการสอบบัญชีประจำปีของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์การเกษตร) ซึ่งประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์การเกษตรปฏิกูที่ดิน สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ สหกรณ์โคนม สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) สหกรณ์กองทุนสวนยาง และสหกรณ์สมัชชารายย่อย ที่มีรอบปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557 ที่รวบรวมข้อมูลได้มีทั้งสิ้น 3,477 สหกรณ์ ซึ่งรวบรวมสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557 และข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ประจำปี 2556 ของสหกรณ์การเกษตรเพื่อนำมาเปรียบเทียบ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบถึงทิศทางการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร และเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหาร ใช้ในการวางแผน และกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนางานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป
- 2) ให้ทราบความเคลื่อนไหวทางด้านปริมาณธุรกิจแต่ละด้าน ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรและนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบาย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง สถาบันเกษตรกร สถาบันการเงิน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป
- 3) เป็นการเผยแพร่ และให้การสนับสนุนส่งเสริม ช่วยเหลืองานด้านสหกรณ์ให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

1.5 นิยามศัพท์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น และลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การรวบรวมผลผลิตการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดการจำหน่ายหรือแปรรูปออกจำหน่าย การจัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือนและการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์ที่ได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว และหมายรวมถึงสมาชิกแรกตั้งสหกรณ์ด้วย

ปี 2557 หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปีสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557

ปี 2556 หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปีสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2555 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2556

ปริมาณธุรกิจ หมายถึง ในรอบปีบัญชีสหกรณ์ได้ดำเนินงานแต่ละด้าน ตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิต การแปรรูปผลผลิต และการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

การให้เงินกู้ หมายถึง ธุรกิจซึ่งสหกรณ์เป็นผู้ให้เงินกู้หรือให้สินเชื่อการเกษตรแก่สมาชิกตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ เพื่อให้สมาชิกลงไปประกอบอาชีพ หรือ ใช้จ่ายที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ เงินกู้ระยะสั้นที่มีกำหนดชำระคืนภายในเวลาไม่เกิน 2 เดือน ยกเว้น ในกรณีพิเศษสามารถชำระคืนไม่เกิน 18 เดือน เงินกู้ระยะปานกลางที่มีกำหนดให้ชำระคืนภายในเวลา 3 ปี เว้นแต่กรณีพิเศษอาจจะผ่อนผันชำระคืนภายใน 5 ปี นับจากวันเปิดรับสินเชื่อและเงินกู้ระยะยาว ซึ่งมีกำหนดชำระคืนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย หมายถึง ธุรกิจที่สหกรณ์จัดหาหรือจัดซื้อสินค้าการเกษตรและวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเพื่อนำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก

การรวบรวมผลิตผล หมายถึง ธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์ทำการรวบรวมผลิตผลและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสมาชิกรับมาขายหรือแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป เพื่อจำหน่ายต่อให้ได้ราคาดี รักษาผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกและเป็นกลไกในการต่อรองราคาเจรจาทางธุรกิจ ทั้งนี้ธุรกิจรวบรวมผลิตผลยังหมายรวมถึงการขายผลิตผลที่ได้จากการแปรรูปอีกด้วย

การแปรรูป หมายถึง การที่สมาชิกเก็บรวบรวมผลิตผลแล้วนำไปจัดทำให้เกิดมีราคาเพิ่มขึ้น นั่นคือการแปรรูปให้เกิดมูลค่าของผลผลิต เพื่อจะได้นำไปจำหน่ายให้ได้ราคาที่ดีขึ้น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก

การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์ให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการเกษตร การวางแผนเพาะปลูก ตลอดจนการบริการและบำรุงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิก

ขาย/บริการ หมายถึง รายได้ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลิตผล ธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้า และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร ทั้ง 5 ธุรกิจรวมกันโดยยอดขายของธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลิตผล และธุรกิจแปรรูปผลิตผลการเกษตรและการผลิตสินค้าให้ใช้ยอดขายสุทธิ

ต้นทุนขาย/บริการ หมายถึง ต้นทุนของสินค้า หรือบริการทั้ง 5 ธุรกิจรวมกัน โดยให้นำยอดจากงบต้นทุนขาย/บริการ แสดงเป็นยอดรวม

กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น หมายถึง ผลต่างระหว่างขาย/บริการ และต้นทุนขาย/บริการ

รายได้เฉพาะธุรกิจ หมายถึง รายได้ที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจประเภทใด โดยเฉพาะแต่ไม่ใช่รายได้หลักจากธุรกิจนั้นๆ เช่น รายได้ค่าปรับลูกหนี้ หนี้สูญรับคืน เป็นต้น รวมถึงรายได้อื่น ที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจนั้นๆ โดยให้แสดงรายได้เฉพาะธุรกิจเป็นยอดรวม

ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจประเภทใด โดยเฉพาะ เช่น ค่าใช้จ่ายในการขาย หนี้สงสัยจะสูญ ค่าเสียหายจากสินค้าขาดบัญชี ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ที่นำมาใช้ในธุรกิจนั้นๆ โดยเฉพาะ รวมถึงค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจนั้นๆ โดยให้แสดงค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจเป็นยอดรวม

กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ ให้นำกำไรขั้นต้น หรือขาดทุนขั้นต้น บวกด้วยรายได้เฉพาะธุรกิจ แล้วหักด้วยค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ เพื่อแสดงถึงกำไร หรือขาดทุน

รายได้ทั่วไป หมายถึง รายได้อื่นๆ ที่ไม่ใช่รายได้จากธุรกิจของสหกรณ์และรายได้ที่ไม่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นของธุรกิจใด เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์อื่น ค่าธรรมเนียมแรกเข้าผลตอบแทนจากเงินลงทุน กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เงินรางวัลสลากต่างๆ ซึ่งออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน รายได้เบ็ดเตล็ด เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการ เป็นส่วนรวม เช่น เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยประชุม ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่ารับรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ ค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า เป็นต้น

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง ผลรวมของสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานในรอบปีทางบัญชี ที่คำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ผลลัพธ์แสดงเป็นกำไร หรือขาดทุนสุทธิ

สินทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนที่อยู่ในความควบคุมของสหกรณ์ ซึ่งเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตที่อาจได้มาจากการซื้อหรือสร้างขึ้นเอง เช่นซื้อ รับบริจาค โดยสหกรณ์จะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากกระแสเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย

1. สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง เงินสด หรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้เพื่อขาย หรือนำมาใช้ในการดำเนินงานตามปกติ และคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นภายใน 12 เดือนนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ทั้งนี้ ถ้ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์สั้นกว่า 1 ปี ให้ถือระยะเวลา 1 ปี เป็นเกณฑ์ในการ ประกอบด้วย

1.1 เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสด หมายถึง ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่สหกรณ์มีอยู่ รวมทั้งเช็คที่ยังไม่ได้นำฝาก เช็คเดินทาง ดราฟท์ของธนาคาร ตัวแลกเงินไปรษณีย์ และธนาคัตติ ทั้งนี้ ไม่รวมดวงตราไปรษณีย์ อากาศตมภ์ เช็คลงวันที่ล่วงหน้า ใบยืมและเอกสารทางการเงิน ได้แก่ ตัวเงิน พันธบัตรรัฐบาล ใบหุ้นกู้ ใบหุ้นทุน ฯลฯ

เงินฝากธนาคาร หมายถึง เงินฝากธนาคารทุกประเภท รวมทั้งบัตรเงินฝาก สลากออมสิน สลากทวีสิน หรือสลากแบบอื่นๆ ที่ออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน

1.2 เงินฝากสหกรณ์อื่น หมายถึง เงินที่สหกรณ์ฝากไว้ที่ชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์อื่น หากมีเงินฝากชุมนุมสหกรณ์เพียงแห่งเดียว ให้ระบุชื่อรายการเป็น “เงินฝากชุมนุมสหกรณ์” แทนชื่อรายการ “เงินฝากสหกรณ์อื่น”

1.3 เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง หมายถึง เงินที่สหกรณ์ส่งชำระหนี้ แต่ยังไม่อาจจำแนกเงินที่ส่งนั้นได้ว่าเป็นส่วนที่ชำระดอกเบี้ยและส่วนที่ชำระต้นเงินเป็นจำนวนเท่าใด หรือยังไม่ได้รับหลักฐานการชำระหนี้

1.4 เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ไม่เกิน 1 ปี โดยจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสดและส่วนของเงินลงทุนระยะยาวที่จะครบกำหนดไถ่ถอนภายในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป การจัดประเภทของเงินลงทุนและการตีราคา ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

1.5 เงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ หมายถึง เงินให้สหกรณ์อื่นและให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภท โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน ซึ่งยังคงค้างชำระต่อสหกรณ์

1.6 ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ หมายถึง สิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบเงินสด สินค้า หรือบริการที่มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนภายในหนึ่งรอบปีบัญชีถัดไป และลูกหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระคืนรวมกันทุกประเภท ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ ประกอบด้วย ลูกหนี้ประเภทต่างๆ ได้แก่ ตัวเงินรับ ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้ขายผ่านบัญชี ลูกหนี้จากการขายผ่อนชำระ ลูกหนี้ค่าบริการ

1.7 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม - สุทธิ หมายถึง ดอกเบี้ยจากเงินให้สมาชิก หรือสหกรณ์อื่นกู้ยืมทุกประเภทที่ลูกหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์

1.8 สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจโดยปกติกรณีเป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานด้านแปรรูป สินค้าคงเหลือให้รวมถึงสินค้าที่อยู่ระหว่างกระบวนการผลิตและวัตถุดิบที่มีไว้เพื่อการผลิต ทั้งนี้ สินค้าคงเหลือไม่รวมถึงสินค้าที่รับฝากขาย วัสดุที่มีไว้ใช้ในโรงงานและในสำนักงาน สินค้าที่ลงบัญชีขายแล้วแต่ผู้ซื้อยังไม่ได้รับสินค้า ตลอดจนสินค้าที่สั่งซื้อและผู้ขายส่งสินค้ามาให้แล้วแต่ยังไม่ได้ลงบัญชีซื้อในงวดนั้น

1.9 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น หมายถึง

● วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของส่วนน้อยที่ใช้ในการผลิตสินค้าสำเร็จรูป อาจเป็นส่วนผสมหรือส่วนประกอบหรือไม่ก็ได้ เช่น เคมีภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ รวมทั้งของที่ซื้อหรือได้มาเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งจะใช้หมดไปในระยะเวลาสั้น เช่น เครื่องเขียนแบบพิมพ์ วัสดุสำนักงาน

- ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เช่น ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า
- รายได้ค้างรับ เช่น ค่าปรับค้างรับ ค่าเช่าค้างรับ ค่านายหน้าค้างรับ เป็นต้น
- เงินชำระหนี้เกินรอเรียกคืน หรือเจ้าหนี้ยอดเดบิต
- เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนคลาดเคลื่อน
- สินทรัพย์รอการขาย หมายถึง สินทรัพย์ที่ตกเป็นของสหกรณ์เนื่องจากการได้รับชำระหนี้ หรือจากการที่สหกรณ์ได้ซื้อสินทรัพย์ที่จำนองไว้กับสหกรณ์จากการขายทอดตลาด โดยคำสั่งของศาล หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

● สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.8 ได้

2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์หมุนเวียนที่มีตัวตน รวมถึงสินทรัพย์ไม่มีตัวตนสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ดำเนินงานที่มีระยะยาวโดยลักษณะ ซึ่งปกติในระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินประกอบด้วย

2.1 เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเกินกว่า 1 ปี รวมทั้งเงินลงทุนที่ไม่มีกำหนดอายุไถ่ถอน และเป็นเงินลงทุนที่สามารถลงทุนได้ตามกฎหมายสหกรณ์ หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด

2.2 เงินให้กู้ยืมระยะยาว หมายถึง เงินให้สหกรณ์อื่นและให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภทที่มีกำหนดชำระคืนเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในงบดุล

2.3 ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ หมายถึง ลูกหนี้ที่มีอายุการเป็นหนี้หรือสิทธิในการเรียกร้องยังไม่ครบกำหนดเรียกคืนในรอบปีบัญชีถัดไป

2.4 มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ หมายถึง มูลค่าพันธบัตรที่มีได้มิไว้เพื่อขายโดยตรงแต่มีไว้เพื่อใช้ทำพันธบัตรหรือให้ผลผลิต ซึ่งมีอายุการใช้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี

2.5 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่สหกรณ์มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิต เพื่อใช้ในการจำหน่ายสินค้า หรือให้บริการ เพื่อให้เช่า หรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน ซึ่งคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบปีบัญชี รวมถึงสิ่งที่มีไว้เพื่อใช้ในการบำรุงรักษา หรือซ่อมแซมสินทรัพย์ดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องเป็นสินทรัพย์ที่มีได้มิไว้เพื่อขาย

2.6 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ประเภทที่ไม่อาจแลเห็นและจับต้องไม่ได้ มีลักษณะเป็นสิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด การแสดงรายการให้แสดงด้วยยอดสุทธิหลังจากหักค่าตัดจ่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ สิทธิการเช่า สิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และอื่นๆ สิทธิบัตร สัมปทาน และ สิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ

2.7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนนอกเหนือจากรายการ 2.1 ถึง 2.6 ได้แก่

- ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์เป็นระยะเวลานานเกินกว่า 1 งวดบัญชี เช่น ค่าปรับปรุง ค่าตกแต่ง ค่าซ่อมแซมสินทรัพย์

ที่ใช้เงินจำนวนมาก เป็นต้น

- สิ้นทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น เช่น ที่ดินที่มีได้ใช้ในการดำเนินงานในปีปัจจุบัน และไม่มีจุดประสงค์ที่จะรอจำหน่าย ที่ดินที่ถือไว้เพื่อขยายงาน เงินมัดจำ เงินประกัน เงินทรองจ่ายดำเนินคดีในส่วนที่ระยะเวลาดำเนินคดีเกินกว่า 1 ปี เป็นต้น

หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ใน งบแสดงฐานะการเงิน หรือภายในวัฏจักรการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระด้วย สิ้นทรัพย์หมุนเวียน หรือด้วยการก่อหนี้ระยะสั้นอื่นแทน หนี้สินบางชนิดควรจัดประเภทไว้เป็นหนี้สินหมุนเวียนแม้ว่าจะครบกำหนดเกินกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินก็ตาม เช่น เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายต่างๆ เนื่องจากถือเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น

- เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หมายถึง จำนวนเงินซึ่งสหกรณ์เป็นหนี้ธนาคารเกิดจากการสั่งจ่ายเงินเกินกว่าจำนวนที่ฝากไว้ โดยทำสัญญาเงินเบิกเกินบัญชีกับธนาคารไว้เป็นหลักฐาน
- เงินกู้ยืมระยะสั้น หมายถึง หนี้สินระยะสั้นที่เกิดจากการกู้ยืม โดยทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน

2. เจ้าหนี้การค้า หมายถึง ภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่สหกรณ์ได้รับตามปกติ

3. ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี หมายถึง ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระคืนในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป รวมทั้งส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่พ้นกำหนดการชำระแล้วแต่ยังไม่มีภาระชำระ

4. เงินรับฝาก หมายถึง เงินที่สหกรณ์รับฝากไว้จากสมาชิกและสหกรณ์อื่นทั้งประเภทออมทรัพย์ ออมทรัพย์พิเศษ ประจำและเงินรับฝากประเภทอื่น

5. ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยต่างจ่าย หมายถึง เงินที่สหกรณ์จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี เพื่อจ่ายเป็นค่าบำรุงให้กับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามที่กฎหมายกำหนด แต่สหกรณ์ยังไม่ได้ชำระให้แก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

6. หนี้สินหมุนเวียนอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เงินยืมทรองเงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืนค้างจ่าย เงินรอจ่ายคืนหรือลูกหนี้ยอดเครดิต

หนี้สินไม่หมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ใน งบแสดงฐานะการเงิน หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. เงินกู้ยืมระยะยาว หมายถึง หนี้สินระยะยาวที่เกิดจากการกู้ยืม โดยทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน หักด้วยส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

2. เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ หมายถึง ภาระผูกพันที่สหกรณ์ต้องชำระค่าสินทรัพย์โดยการผ่อนชำระเป็นงวดๆ

3. หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง หนี้สินที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการหนี้สินหมุนเวียนได้ ได้แก่ สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ เงินประกันความเสียหายเจ้าหน้าที่ เงินประกันการก่อสร้าง เงินรับบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะ เงินทุนหรือกองทุนต่างๆ ที่เกิดจากการตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำปี

ทุนเรือนหุ้น หมายถึง จำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกได้ชำระมูลค่าแล้ว โดยให้แยกแสดงเป็น 2 รายการ คือ หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วและหุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า กรณีสหกรณ์มีเฉพาะหุ้นปกติซึ่งชำระเต็มมูลค่าแล้ว ให้แสดงรายการเป็นหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วและตัดรายการอื่นที่ไม่มีออก

ทุนสำรอง หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่สหกรณ์จัดสรรไว้ตามข้อบังคับ รวมทั้งได้จากเงินอุดหนุน หรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ได้รับบริจาคโดยมิได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เพื่อการใด เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ ที่ได้จัดสรรเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์ และได้มีการจัดหาสินทรัพย์แล้ว เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ คงเหลือเมื่อสิ้นสุดวัตถุประสงค์ของทุนแล้ว ทั้งนี้ ทุนสำรองจะถอนจากบัญชีได้เพื่อชดเชยการขาดทุน หรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิมในกรณีที่สหกรณ์ประสบผลขาดทุนให้แสดงทุนสำรอง หักด้วยขาดทุนสุทธิ

ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีตามข้อบังคับเพื่อตอบแทนแก่สมาชิก กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ ได้แก่ ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ทุนเพื่อขยายงาน ทุนเพื่อการสงเคราะห์ ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ รวมถึงเงินทุน หรือเงินกองทุนต่างๆที่เกิดขึ้นจากการตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำปีและจากการจัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีรวมกัน

กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

- **กำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น** หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนเกินทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งบัญชีพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน

- **ขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น** หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งบัญชีพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ต้องการตีราคาเพิ่มขึ้นให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์นั้น ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์นี้ให้โอนไปยังบัญชีทุนสำรองตามส่วนที่ถือเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้วเมื่อมีการใช้สินทรัพย์นั้น โดยจำนวนของส่วนเกินทุนที่ถือเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้ว คำนวณจากผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่ยกมาจากราคาตามบัญชีที่ตีใหม่ กับค่าเสื่อมราคาที่ยกมาจากราคาทุนเดิม และกรณีที่มีการจำหน่าย หรือเลิกใช้สินทรัพย์ที่มีการตีราคาใหม่ให้โอนส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ดังกล่าวตามจำนวนที่เหลืออยู่ไปยังบัญชีทุนสำรอง

ขาดทุนสะสม หมายถึง ผลของขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นกว่าทุนสำรอง

กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธิที่นำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม

บทที่ 2

วิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยศึกษาจากสภาพทั่วไปของสหกรณ์ การดำเนินธุรกิจ โครงสร้างทางการเงิน ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน วิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) และข้อเสนอแนะ

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2557 เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่ได้แสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ ที่มีรอบบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557 โดยประมวลผล ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 นำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำเสนอเป็นรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

2.2.1 การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่าง ๆ ในงบการเงิน เมื่อเวลาผ่านไป โดยใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ (Moving - Based Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาอัตราการเปลี่ยนแปลง / ขยายตัวเพิ่มขึ้น / (ลดลง)

$$\text{อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น/(ลดลง)ของปีที่ต้องการทราบ} = \frac{[y_t - y_{t-1}]}{y_{t-1}} \times 100$$

y_t หมายถึง ตัวเลขของปีที่ต้องการทราบ

y_{t-1} หมายถึง ตัวเลขของปีก่อน

2.2.2 การวิเคราะห์แนวตั้ง (Vertical Analysis)

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการต่าง ๆ ในงบการเงินของปีเดียวกัน โดยกำหนดมูลค่าของรายการที่สำคัญในงบการเงินเป็นตัวเปรียบเทียบหรือเป็นฐาน มีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่ากับ 100 แล้วดูรายการอื่นจะมีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่าไร หรือเรียกว่าการวิเคราะห์ย่อส่วน (Common Size Analysis)

2.2.3 การวิเคราะห์การแผ่รังสีและเตือนภัยทางการเงิน (CFSAWS:ss)

เป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงิน (Benchmark) ของสหกรณ์ทั้ง 3 อัตราส่วน เพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสหกรณ์ สร้างความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพทางการเงิน ด้วยโปรแกรมระบบแผ่รังสีและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAWS:ss) โดยการเทียบเคียงอัตราส่วนสำคัญและเชื่อมโยงกับระบบ CAMELS โดยมีหลักการเทียบเคียงดังนี้

การเลือกอัตราส่วนเทียบเคียงหลัก

แนวโน้มและผลที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ผลกระทบที่จะมีต่อมิติของ CAMELS
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) มีแนวโน้มสูงขึ้น และยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	การทำกำไร สภาพคล่องทางการเงิน ความเข้มแข็งของเงินทุน
2. อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด มีแนวโน้มลดลงและยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	คุณภาพสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงิน
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ มีแนวโน้มลดลงและยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพ	ความเข้มแข็งของเงินทุน

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์

ประเภทอัตราส่วน	ระดับมาตรฐาน		
	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	น้อยกว่า 45.00	45.00-65.00	มากกว่า 65.00
2. อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด	มากกว่า 90.00	60.00-90.00	น้อยกว่า 60.00
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	มากกว่า 0.20	0.10 – 0.20	น้อยกว่า 0.10

ระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวัง แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

สีเขียว	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ
สีเหลือง	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น
สีส้ม	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ
สีแดง	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน

ความลึกของการวิเคราะห์ ในแต่ละด้าน C A E L แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

สีเขียว	หมายถึงวิเคราะห์และติดตามทั่วไป
สีเหลือง	หมายถึงวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
สีแดง	หมายถึงวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

2.2.4 การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ (CAMELS Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ดูความสัมพันธ์ของข้อมูล 2 ชุด โดยให้ตัวหนึ่งเป็นตัวตั้งอีกตัวหนึ่งเป็นตัวหาร เรียกว่า อัตราส่วน (Ratio Analysis) ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่ได้เป็นตัววัดในแต่ละมิติและเพื่อสะท้อนถึงผลการบริหารจัดการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในรอบปีที่ผ่านมาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น การวิเคราะห์อัตราส่วนประกอบด้วย

มุมมอง 6 มิติ ของ CAMELS Analysis

- มิติที่ 1 C _ Capital strength : ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง
 มิติที่ 2 A _ Asset quality : คุณภาพของสินทรัพย์
 มิติที่ 3 M _ Management ability : ชีตความสามารถในการบริหาร
 มิติที่ 4 E _ Earning sufficiency : การทำกำไร
 มิติที่ 5 L _ Liquidity : สภาพคล่อง
 มิติที่ 6 S _ Sensitivity : ผลกระทบของธุรกิจ

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	$\frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$
อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า)	$\frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$
อัตราการเติบโตทุนของสหกรณ์ (%)	$\frac{\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} - \text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}}$
อัตราการเติบโตของหนี้ (%)	$\frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}}$
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}}$

มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	$\frac{\text{ขาย/บริการ (รายได้สุทธิหลัก)}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	$\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}}$
อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ (%)	$\frac{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}}$

มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราการเติบโตของธุรกิจ (%)	$\frac{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน} \times 100}{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}}$
กำไรต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$
เงินออมต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{เงินฝากสมาชิก} + \text{ทุนเรือนหุ้น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$
หนี้สินต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{ลูกหนี้เงินกู้} + \text{ลูกหนี้การค้า} + \text{ลูกหนี้ค่าบริการอื่น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$

มิติที่ 4 การทำกำไร

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อ กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} \times 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$
อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (%)	$\frac{\text{ทุนสำรองปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสำรองปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสำรองปีก่อน}}$
อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ (%)	$\frac{\text{ทุนสะสมปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสะสมปีก่อน} \times 100}{\text{ทุนสะสมปีก่อน}}$
อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิปีปัจจุบัน} - \text{กำไรสุทธิปีก่อน} \times 100}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}}$
อัตรากำไรสุทธิ (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขาย/บริการ (รายได้สุทธิจหลัก)}}$

มิติที่ 5 สภาพคล่อง

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
อัตราหมุนของสินค้า (ครั้ง)	$\frac{\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$
อายุเฉลี่ยสินค้า (วัน)	$\frac{365 \text{ วัน}}{\text{อัตราหมุนของสินค้า}}$
อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด (%)	$\frac{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ}}$

2.2.5 เกณฑ์การจัดขนาดของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

การจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลจำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามขนาด โดยใช้ข้อมูลจำนวน 3 รายการในการชี้วัดขนาด คือ จำนวนสมาชิกคงเหลือสิ้นปี รายได้ธุรกิจหลักในระหว่างปี และทุนดำเนินงานคงเหลือสิ้นปี จากการรวบรวมข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ตรวจสอบบัญชีได้ ในรอบปี 2557 (ปีบัญชีสิ้นสุดในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557) โดยนำข้อมูล 3 รายการมาคำนวณ ตามหลักเกณฑ์การจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ถือใช้เป็นมาตรฐานร่วมกัน เพื่อสรุปผลได้ว่าสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรนั้นจัดอยู่ในขนาดใด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก โดยแบ่งเกณฑ์เป็น 12 ช่วงดังนี้

ตัวแปรในการวิเคราะห์ขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร						คะแนนรวม 3 ตัวแปรชี้วัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	
สมาชิก (น้ำหนัก 3)		ทุนดำเนินงาน (น้ำหนัก 4)		รายได้ธุรกิจหลัก (น้ำหนัก 5)		ช่วงคะแนนรวม	ขนาดสหกรณ์
ช่วงข้อมูล	คะแนน	ช่วงข้อมูล	คะแนน	ช่วงข้อมูล	คะแนน		
(หน่วย:คน)	(1)	(หน่วย:บาท)	(2)	(หน่วย:บาท)	(3)	(1)+(2)+(3)	
1-12	0.25	>1-1,100	0.33	>1-300	0.42	(1)+(2)+(3)	เล็ก
13-22	0.5	>1,001-4,800	0.67	>301-1,300	0.83		
23-39	0.75	>4,801-20,500	1.00	>1,301-6,400	1.25		
40-69	1.00	>20,501-87,800	1.33	>6,401-60,000	1.67		
70-123	1.25	>87,801-375,000	1.67	>60,001-140,000	2.08		
124-165	1.50	>375,001-776,000	2.00	>140,001-303,000	2.50	9.26-12.00	ใหญ่
166-293	1.75	>776,001-3,320,000	2.33	>303,001-1,415,000	2.92		
294-520	2.00	>3,320,001-14,000,000	2.67	>1,415,001-6,600,000	3.33		
521-923	2.25	>14,000,001-60,700,000	3.00	>6,600,001-30,800,000	3.75		
924-1,639	2.50	>60,700,001-259,500,000	3.33	>30,800,001-144,000,000	4.17		
1,640-2,912	2.75	>259,500,001-1,110,000,000	3.67	>144,000,001-672,000,000	4.50		
>2,913	3.00	>1,110,000,001	4.00	>672,000,001	5.00		

หมายเหตุ : เกณฑ์ขนาดใหม่ เพิ่มเป็น 12 ช่วง และการให้น้ำหนักตัวแปรไม่เท่ากัน คือ สมาชิก (น้ำหนัก 3) ทุนดำเนินงาน (น้ำหนัก 4) รายได้ธุรกิจหลัก (น้ำหนัก 5)

สมาชิก หมายถึง จำนวนสมาชิก

ทุนดำเนินงาน หมายถึง เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรประกอบด้วยหนี้สิน และทุนของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

รายได้ธุรกิจ หมายถึง รายได้ที่เกิดจากดอกเบี้ยรับธุรกิจสินเชื่อ ยอดขายจากธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ยอดขายจากธุรกิจรวบรวมผลผลิต/แปรรูป และยอดรายได้จากธุรกิจให้บริการ

บทที่ 3

ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี 2557 เป็นรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในภาพรวมของสหกรณ์การเกษตร (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์การเกษตร) เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร โดยรวบรวมข้อมูลรายงานการสอบบัญชีประจำปีจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่องบการเงินแล้ว สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2557 ประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 ดังนี้

3.1 จำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

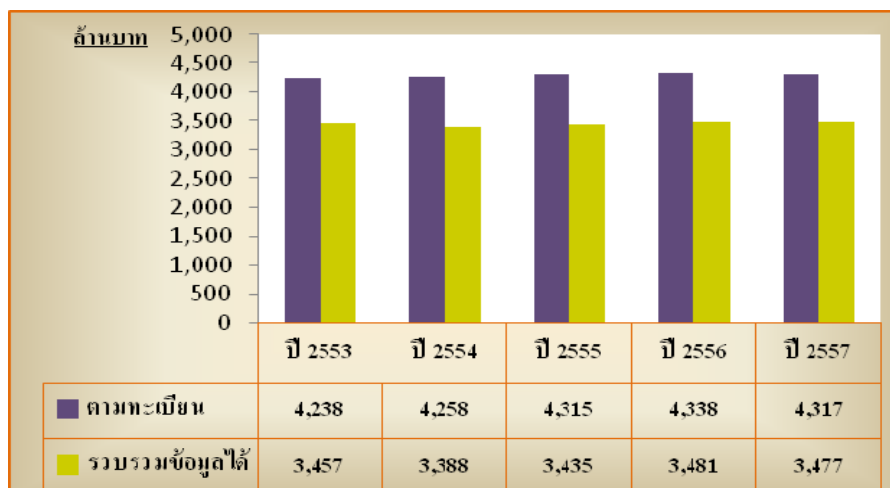
3.1.1 จำนวนสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีมีทั้งสิ้น จำนวน 4,317 สหกรณ์ ลดลงจากปีก่อน 21 สหกรณ์ หรือลดลงร้อยละ 0.48 ในรอบปีรวบรวมข้อมูลได้ 3,477 สหกรณ์ หรือร้อยละ 80.54 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น และสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลไม่ได้ 840 สหกรณ์ หรือร้อยละ 19.46

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้นตามทะเบียน		จำนวนสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้		จำนวนสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลไม่ได้	
	สหกรณ์	ร้อยละ	สหกรณ์	ร้อยละ	สหกรณ์	ร้อยละ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	777	18.00	610	14.13	167	3.87
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	2,320	53.74	1,877	43.48	443	10.26
สหกรณ์การเกษตรปศุสัตว์ที่ดิน	171	3.96	146	3.38	25	0.58
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	77	1.78	77	1.78	-	-
สหกรณ์โคนม	115	2.67	101	2.34	14	0.33
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	544	12.60	476	11.03	68	1.57
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	195	4.52	128	2.97	67	1.55
สหกรณ์การเกษตรสหกรณ์รายย่อย	118	2.73	62	1.43	56	1.30
รวมทั้งสิ้น	4,317	100.00	3,477	80.54	840	19.46

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์ในรอบ 5 ปี (2553 – 2557)

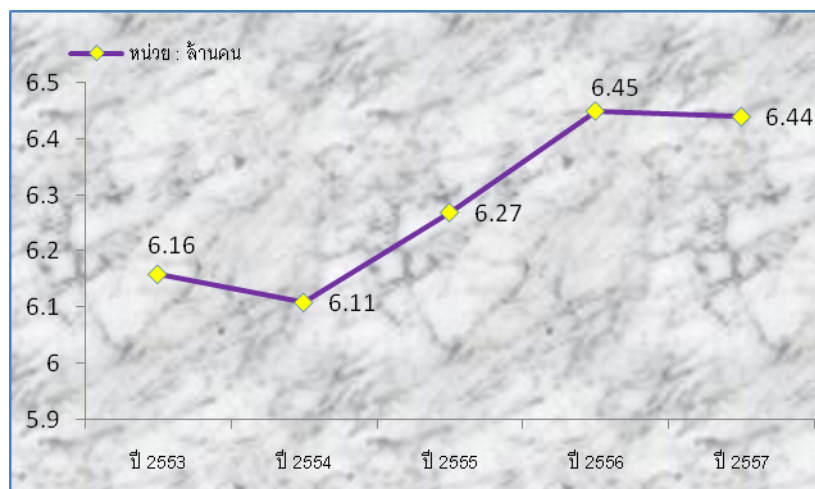
3.1.2 จำนวนสมาชิก

จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีทั้งสิ้น จำนวน 6,442,540 คน แยกเป็นชาย 3,944,171 คน และหญิง 2,498,369 คน ลดลงจากปีก่อน 6,721 คน หรือลดลงร้อยละ 0.10 ระหว่างปีรับสมาชิกใหม่ 189,801 คน และมีสมาชิกลาออก 95,264 คน

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์ ที่รวบรวมข้อมูลได้ ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนสมาชิก (คน)					
	รวม		ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	126,281	1.96	75,825	1.18	50,456	0.78
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	2,226,819	34.56	1,089,586	16.91	1,137,233	17.65
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	77,484	1.21	39,068	0.61	38,416	0.60
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	3,808,412	59.11	2,614,995	40.59	1,193,417	18.52
สหกรณ์โคนม	19,449	0.30	12,548	0.19	6,901	0.11
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	112,967	1.75	66,625	1.03	46,342	0.72
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	36,902	0.58	24,876	0.39	12,026	0.19
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	34,226	0.53	20,648	0.32	13,578	0.21
รวมทั้งสิ้น	6,442,540	100.00	3,944,171	61.22	2,498,369	38.78

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกในรอบ 5 ปี (2553 – 2557)

3.2 การถือหุ้นของสมาชิก

สมาชิกของสหกรณ์การเกษตร มีการลงทุนในหุ้นเรือนหุ้นของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ โดย ณ วันสิ้นปีมีหุ้นเรือนหุ้นคงเหลือ จำนวน 44,373.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 3,223.51 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.83

ตารางที่ 3 หุ้นเรือนหุ้นจำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์การเกษตร ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนหุ้นเรือนหุ้น (ล้านบาท)		
	ปี2556	ปี2557	อัตรา (ร้อยละ) เพิ่มขึ้น/ลดลง
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	618.30	674.58	9.10
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	35,649.93	38,554.40	8.15
สหกรณ์การเกษตรปศุสัตว์	655.36	712.42	8.71
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด	2,515.72	2,604.69	3.54
ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)			
สหกรณ์โคนม	1,103.28	1,191.07	7.96
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	436.72	466.24	6.76
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	144.72	143.20	(1.05)
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	26.03	26.97	3.61
รวมทั้งสิ้น	41,150.06	44,373.57	7.83

ภาพที่ 3 แสดงจำนวนการถือหุ้นของสมาชิกในรอบ 5 ปี (2553 - 2557)

3.3 มูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ (ปริมาณธุรกิจ)

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ 6 ด้าน มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในรอบปีทั้งสิ้น 294,380.64 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 12,291.56 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.01 ธุรกิจที่มีปริมาณธุรกิจรวมมากที่สุด คือธุรกิจการให้เงินกู้ ร้อยละ 27.82 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น รองลงมาเป็นธุรกิจการรับฝากเงินร้อยละ 23.43 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 4 มูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทธุรกิจและรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	ธุรกิจของสหกรณ์ (ล้านบาท)						รวม
	การรับฝากเงิน	การให้เงินกู้	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	การรวบรวมผลผลิต	การแปรรูปผลผลิต	การบริการและส่งเสริมฯ	
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	415.51	382.30	643.58	14,609.29	7,803.43	1.23	23,855.34
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	65,458.56	77,668.64	47,734.30	18,358.79	2,813.39	298.24	212,331.92
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน	1,045.42	1,715.97	1,071.05	3,472.15	495.15	7.44	7,807.18
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด	10.18	69.21	12,955.37	12,781.54	197.99	11.07	26,025.36
ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)							
สหกรณ์โคนม	1,355.93	546.14	4,575.77	7,825.98	4,040.54	27.28	18,371.64
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	561.76	1,312.48	1,096.34	887.69	0.66	79.97	3,938.90
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	118.20	164.85	703.81	622.99	349.68	5.84	1,965.37
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	5.31	34.16	16.26	28.32	0.07	0.81	84.93
รวมทั้งสิ้น	68,970.87	81,893.75	68,796.48	58,586.75	15,700.91	431.88	294,380.64
ร้อยละของปริมาณธุรกิจแต่ละด้าน	23.43	27.82	23.37	19.90	5.33	0.15	100.00
อัตราร้อยละเพิ่ม(ลด)จากปีก่อน	(4.01)	5.67	6.38	(20.99)	(12.99)	(4.23)	(4.01)

รายละเอียดมูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร

1) การรับฝากเงิน

การรับฝากเงินเป็นแหล่งที่สามารถระดมเงินทุนโดยส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมเงิน โดยการสะสมและฝากเงินไว้กับสหกรณ์เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งสหกรณ์จะคำนวณดอกเบี้ยของต้นเงิน ที่ฝากไว้ตามอัตราและเงื่อนไขของประเภทเงินฝาก การระดมเงินฝากของสหกรณ์ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์มีเงินทุนไว้หมุนเวียนในกิจการ ซึ่งจัดเป็นแหล่งเงินทุนภายในที่เป็นหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์โดยมีดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจ่ายให้กับสมาชิก ถือเป็นแหล่งเงินทุนที่ต้นทุนต่ำกว่าแหล่งอื่น

สหกรณ์การเกษตรมีเงินรับฝากระหว่างปี จำนวน 68,970.87 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 23.43 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 2,884.67 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.01 ประกอบด้วย เงินรับฝากออมทรัพย์ เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ และเงินรับฝากประจำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินฝากจากสมาชิก จำนวน 51,727.07 ล้านบาท หรือร้อยละ 75.00 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น สิ้นปีสหกรณ์การเกษตรมีเงินรับฝาก

คงเหลือจำนวน 69,112.25 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 0.03 ประกอบด้วย เงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 75.85 เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่นร้อยละ 7.49 และเงินรับฝากจากที่อื่นๆ ร้อยละ 16.66 มีรายละเอียดการรับฝากเงิน ดังนี้

1.1) รับฝากเงินจากสมาชิก

ระหว่างปีรับฝากเงินจากสมาชิกจำนวน 51,727.07 ล้านบาท หรือร้อยละ 75.00 ของเงินรับฝาก ระหว่างปีทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 2,138.23 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 3.97 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากสมาชิก คงเหลือ 52,419.23 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 952.20 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.85

1.2) รับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

ระหว่างปีรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นจำนวน 5,283.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.66 ของเงินรับฝาก ระหว่างปีทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 232.26 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.21 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น คงเหลือ 5,179.28 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 92.70 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 1.76

1.3) รับฝากเงินจากอื่น ๆ

ระหว่างปีรับฝากเงินจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกและไม่ใช้สหกรณ์อื่นรวมทั้งสิ้น 11,959.89 ล้านบาท หรือร้อยละ 17.34 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 514.18 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 4.12 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากอื่น ๆ คงเหลือ 11,513.74 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 840.58 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 6.80

ตารางที่ 5 ปริมาณธุรกิจเงินรับฝากจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์การเกษตร ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	การรับฝากเงิน			รวม	
	สมาชิก (ล้านบาท)	สหกรณ์ (ล้านบาท)	อื่น ๆ (ล้านบาท)	ล้านบาท	ร้อยละ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	325.27	28.32	61.92	415.51	0.60
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	49,163.74	4,690.90	11,603.93	65,458.57	94.91
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	732.22	130.67	182.53	1,045.42	1.52
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	9.80	-	0.37	10.17	0.01
สหกรณ์โคนม	1,111.72	215.21	29.00	1,355.93	1.97
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	330.88	152.03	78.85	561.76	0.81
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	50.42	65.97	1.81	118.20	0.17
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	3.02	0.81	1.48	5.31	0.01
รวมทั้งสิ้น	51,727.07	5,283.91	11,959.89	68,970.87	100.00
เงินรับฝากคงเหลือสิ้นปี	52,419.23	5,179.28	11,513.74	69,112.25	
อัตราร้อยละคงเหลือสิ้นปี	75.85	7.49	16.66	100.00	

2) การให้เงินกู้

สหกรณ์การเกษตรให้เงินกู้ระหว่างปี จำนวน 81,893.75 ล้านบาท หรือร้อยละ 27.82 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,395.31 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.67 มีรายละเอียดการให้เงินกู้ ดังนี้

2.1) การให้เงินกู้แก่สมาชิก

ระหว่างปีให้เงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 80,743.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 98.60 ของเงินให้กู้ระหว่างปีทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,035.26 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.26 ประกอบด้วย เงินกู้ระยะสั้น 44,248.62 ล้านบาท ระยะปานกลาง 27,362.17 ล้านบาท และเงินให้กู้แก่สมาชิกอื่น 9,132.54 ล้านบาท คงเหลือลูกหนี้เงินให้กู้แก่สมาชิกสิ้นปี 125,740.54 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 11.24

2.2) การให้สหกรณ์อื่นกู้

ระหว่างปีให้เงินสหกรณ์อื่นกู้จำนวน 1,150.42 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.40 ของเงินให้กู้ระหว่างปีทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 360.05 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น 45.55 คงเหลือลูกหนี้เงินให้สหกรณ์อื่นกู้สิ้นปี 974.90 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 320.78 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 49.04

3) การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเป็นธุรกิจที่จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้สมาชิกหรือเกษตรกรสามารถซื้อสินค้าที่จะนำมาเป็นต้นทุนในการผลิต ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาที่เหมาะสม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในด้านราคาและคุณภาพ อีกทั้งสมาชิกจะได้เงินเฉลี่ยคืนจากธุรกิจหากสหกรณ์มีผลกำไรจากการดำเนินงานในรอบปี ตามส่วนที่สมาชิกได้ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

ในระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายจำนวน 68,796.48 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.37 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,125.86 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.38 โดยจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์เป็นทั้งเงินสดและให้สินเชื่อ สิ้นปีสหกรณ์มีลูกหนี้การค้าจำนวน 7,890.07 ล้านบาท ซึ่งได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้จำนวน 1,132.60 ล้านบาท

สินค้าที่จำหน่ายได้มากที่สุด คือ สินค้าประเภทการเกษตรมูลค่า 31,041.94 ล้านบาท รองลงมาคือ สินค้าประเภทน้ำมันมูลค่า 30,331.22 ล้านบาท และสินค้าทั่วไปมูลค่า 3,279.32 ล้านบาท ตามลำดับ ในระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกจำนวน 856,389 คน มีมูลค่ารวม 40,727.59 ล้านบาท หรือร้อยละ 59.20 ของสินค้าที่จำหน่ายทั้งสิ้น

4) การรวบรวมผลผลิต

ผลผลิตของสมาชิกที่ได้เก็บเกี่ยวแล้ว หากนำไปจำหน่ายให้พ่อค้า สมาชิกอาจถูกกดราคา ถูกเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด ดังนั้น สหกรณ์จึงเป็นแหล่งที่สามารถจะรวบรวมผลผลิตของสมาชิก เพื่อเป็นผู้จัดการขายผลผลิตแทนสมาชิกแต่ผู้เดียว อันจะทำให้ได้ราคาดีและเหมาะสม เนื่องจากสหกรณ์มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าได้มากกว่าตัวของสมาชิกจะนำไปจำหน่ายเองโดยลำพัง

ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้รวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้นจำนวน 58,586.75 ล้านบาท หรือร้อยละ 19.90 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 15,564.06 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 20.99 ผลผลิตที่รวบรวมได้สูงสุด ได้แก่ ยางพารา รองลงมาคือน้ำมันดิบ และข้าวเปลือกเจ้า ตามลำดับ

5) การแปรรูปผลิตผล

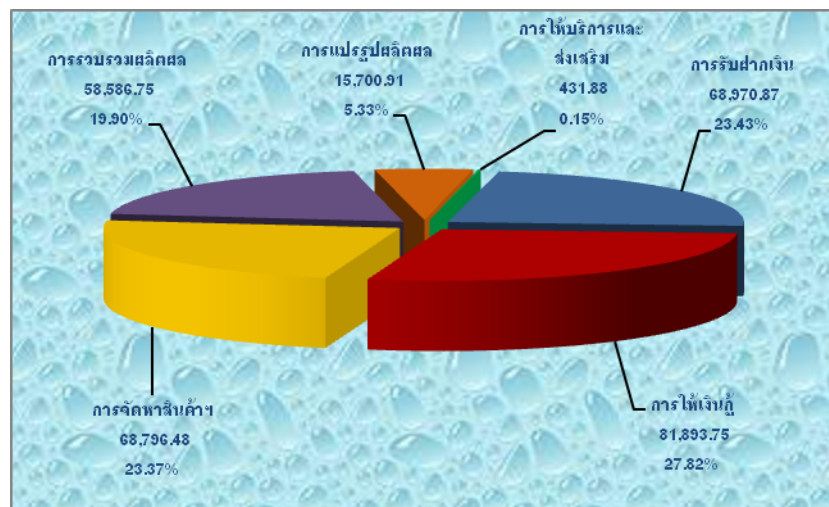
การแปรรูปผลิตผล เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก เกิดจากการที่สมาชิกเก็บรวบรวมผลิตผลแล้วนำไปแปรรูปให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นของผลผลิต เพื่อจะได้นำไปจำหน่ายให้ได้ราคาที่ดีขึ้น

ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้มีการแปรรูปผลิตผลทั้งสิ้นจำนวน 15,700.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.33 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 2,344.91 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 12.99 ผลผลิตที่นำมาแปรรูปให้ได้มูลค่ามากที่สุดได้แก่ ผลผลิตแปรรูปอื่น ๆ 12,978.57 ล้านบาท รองลงมาคือ น้ำมันดิบ 7,065.18 ล้านบาท และผลิตผลข้าวเปลือก 1,840.67 ล้านบาท

6) การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก โดยให้บริการต่าง ๆ ซึ่งมีค่าบริการในราคาพอสมควรระหว่างปีสหกรณ์การเกษตร ให้บริการและส่งเสริมการเกษตรแก่สมาชิกจำนวน 431.88 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.15 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 19.09 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.23

ภาพที่ 4 แสดงปริมาณธุรกิจแต่ละด้านในรอบปี 2557

3.5 ผลการดำเนินงาน

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 3,477 สหกรณ์ ปรากฏผลการดำเนินงาน ดังนี้

- กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 2,601 สหกรณ์ เป็นเงินจำนวน 5,130.09 ล้านบาท
- ขาดทุนสุทธิประจำปี จำนวน 807 สหกรณ์ เป็นเงินจำนวน 898.99 ล้านบาท
- ไม่ดำเนินงาน จำนวน 49 สหกรณ์

รายละเอียดผลการดำเนินงาน มีดังนี้

3.5.1 รายได้

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรปี 2557 รายได้ทั้งสิ้น 165,224.58 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 13,059.23 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.32 ประกอบด้วย รายได้ธุรกิจหลัก 161,770.00 ล้านบาท รายได้เฉพาะธุรกิจ 2,289.11 ล้านบาท และรายได้อื่น ๆ 1,165.47 ล้านบาท

3.5.2 ค่าใช้จ่าย

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีค่าใช้จ่ายปี 2557 ทั้งสิ้น 160,993.48 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 13,126.31 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.54 ประกอบด้วย ต้นทุนจากธุรกิจหลัก 147,594.61 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 7,292.05 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 6,106.82 ล้านบาท

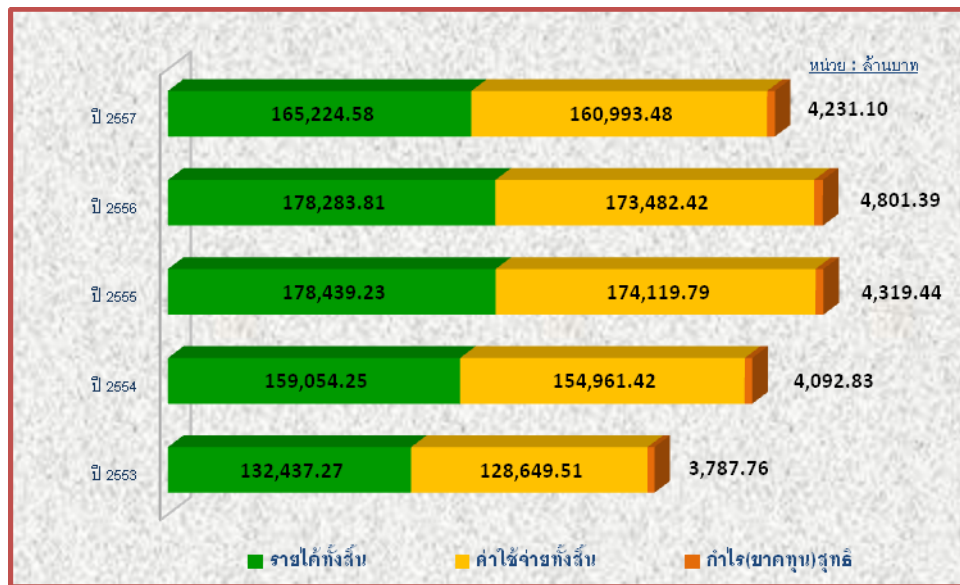
3.5.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีผลกำไรสุทธิประจำปี 2557 จำนวน 4,231.10 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 2.56 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 570.29 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 11.88

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์การเกษตร ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)								
	รายได้			รวม รายได้	ค่าใช้จ่าย			รวม ค่าใช้จ่าย	กำไร (ขาดทุน)
	ธุรกิจหลัก	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่น ๆ		ต้นทุน	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่น ๆ		
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	24,224.29	121.99	30.73	24,377.01	23,611.63	353.43	216.57	24,181.63	195.38
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	81,025.18	1,488.37	1,010.59	83,524.14	70,900.40	4,230.80	4,769.98	79,901.18	3,622.96
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูป ที่ดิน	5,409.49	33.42	15.24	5,458.15	5,081.50	183.40	125.96	5,390.86	67.29
สหกรณ์การเกษตรเพื่อ การตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	26,109.63	288.42	41.30	26,439.35	25,199.57	854.30	348.89	26,402.76	36.59
สหกรณ์โคนม	20,947.00	283.35	44.58	21,274.93	19,022.89	1,492.48	487.78	21,003.15	271.78
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	2,186.07	36.12	14.17	2,236.36	2,000.05	103.85	92.81	2,196.71	39.65
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	1,816.33	36.67	6.63	1,859.63	1,731.68	67.96	57.74	1,857.38	2.25
สหกรณ์การเกษตรสมาชิก รายย่อย	52.01	0.77	2.23	55.01	46.89	5.83	7.09	59.81	(4.80)
รวมทั้งสิ้น	161,770.00	2,289.11	1,165.47	165,224.58	147,594.61	7,292.05	6,106.82	160,993.48	4,231.10

ภาพที่ 5 แสดงผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (2553 – 2557)

3.6 ฐานะการเงิน

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ มีฐานะการเงิน ณ วันสิ้นปีทางบัญชี วันที่ 31 มีนาคม 2557 ดังนี้

3.6.1 สินทรัพย์

ในรอบปี 2557 สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 202,843.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 13,427.43 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.09 สินทรัพย์ของสหกรณ์อยู่ในรูปของสินทรัพย์หมุนเวียน 128,174.68 ล้านบาท หรือร้อยละ 63.19 เงินลงทุนระยะยาว 1,032.41 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.51 ลูกหนี้ระยะยาว 54,177.15 ล้านบาท หรือร้อยละ 26.71 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 18,056.32 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.90 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน 386.89 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.19 และสินทรัพย์อื่น ๆ 1,015.98 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.50 รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 7 สินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	สินทรัพย์ (ล้านบาท)							ร้อยละ
	สินทรัพย์ หมุนเวียน	เงินลงทุน ระยะยาว	ลูกหนี้ ระยะยาว	ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์	สินทรัพย์อื่น		รวม	
					ไม่มี ตัวตน	อื่น ๆ		
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	2,366.27	27.27	71.55	550.50	70.31	46.93	3,132.83	1.54
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	109,670.89	777.08	53,141.05	11,517.83	207.83	744.82	176,059.50	86.80
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	2,670.97	6.87	340.12	526.76	22.15	22.64	3,589.51	1.77
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	5,147.03	184.03	101.06	1,217.13	22.62	22.69	6,694.56	3.30
สหกรณ์โคนม	6,043.84	24.04	430.34	3,855.82	60.18	157.07	10,571.29	5.21
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	1,683.86	6.25	74.94	218.41	0.97	9.34	1,993.77	0.98
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	533.82	3.67	17.69	163.08	0.34	11.41	730.01	0.36
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	58.00	3.20	0.40	6.79	2.49	1.08	71.96	0.04
รวมทั้งสิ้น	128,174.68	1,032.41	54,177.15	18,056.32	386.89	1,015.98	202,843.43	100
ร้อยละ	63.19	0.51	26.71	8.90	0.19	0.50	100.00	

1) สินทรัพย์หมุนเวียน สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 128,174.68 ล้านบาท หรือร้อยละ 63.19 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 6,503.21 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.34 สินทรัพย์หมุนเวียนประกอบด้วย

1.1 เงินสดและเงินฝากธนาคารจำนวน 31,645.71 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 1,584.54 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 4.77 เงินสดและเงินฝากธนาคารคิดเป็นร้อยละ 15.60 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือร้อยละ 24.69 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

1.2 เงินลงทุนระยะสั้นจำนวน 213.84 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 177.91 ล้านบาท หรือลดจ้อยละ 45.41 เงินลงทุนระยะสั้นคิดเป็นร้อยละ 0.11 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือร้อยละ 0.17 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

1.3 ลูกหนี้ระยะสั้นจำนวน 87,506.56 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 8,328.71 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.52 ลูกหนี้จำนวนดังกล่าวประกอบด้วย ลูกหนี้เงินกู้ 75,354.35 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 7,870.14 ล้านบาท ลูกหนี้สินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ 87.97 ล้านบาท ลูกหนี้ค่าบริการ 69.48 ล้านบาท และลูกหนี้อื่น ๆ 4,124.62 ล้านบาท

สหกรณ์ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและสำรองหนี้เคลือบระยะสั้นทุกประเภทจำนวน 6,114.63 ล้านบาท หรือร้อยละ 6.99 ของลูกหนี้ระยะสั้นทั้งสิ้น คงเหลือลูกหนี้ระยะสั้นทั้งสิ้นสุทธิจำนวน 81,391.93 ล้านบาท ลูกหนี้ระยะสั้นคิดเป็นร้อยละ 40.13 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือร้อยละ 63.50 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

1.4 สินค้าคงเหลือจำนวน 8,160.15 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 228.24 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.88 สินค้าคงเหลือคิดเป็นร้อยละ 4.02 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือร้อยละ 6.37 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

1.5 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นจำนวน 6,763.05 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 111.73 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.68 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นคิดเป็นร้อยละ 3.33 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น หรือร้อยละ 5.28 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

2) เงินลงทุนระยะยาว สหกรณ์การเกษตรในภาพรวมมีเงินลงทุนระยะยาวจำนวนทั้งสิ้น 1,032.41 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 104.97 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 9.23 เงินลงทุนระยะยาวคิดเป็นร้อยละ 0.51 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

3) ลูกหนี้ระยะยาว สหกรณ์การเกษตรมีลูกหนี้ระยะยาวทั้งสิ้นจำนวน 54,330.82 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,608.82 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.27 ลูกหนี้จำนวนดังกล่าวประกอบด้วย ลูกหนี้เงินกู้ 51,361.09 ล้านบาท ลูกหนี้การค้า 19.93 ล้านบาท ลูกหนี้สินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ 86.35 ล้านบาท ลูกหนี้ค่าบริการ 22.64 ล้านบาท และลูกหนี้อื่น ๆ 2,840.81 ล้านบาท

สหกรณ์ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและสำรองหนี้คลาดเคลื่อนระยะยาวทุกประเภทจำนวน 153.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.28 ของลูกหนี้ระยะยาวทั้งสิ้น คงเหลือลูกหนี้ระยะยาวทั้งสิ้นสุทธิจำนวน 54,177.15 ล้านบาท ลูกหนี้ระยะยาวคิดเป็นร้อยละ 26.71 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

ลูกหนี้ระยะยาวส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินให้กู้ จำนวน 51,361.09 ล้านบาท อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในการชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ เนื่องจากลูกหนี้เงินกู้ระยะยาวไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีที่ต้องการ ทำให้เงินทุนจมไม่ก่อให้เกิดรายได้

4) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ สหกรณ์การเกษตรมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จำนวน 18,056.32 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,250.63 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.24 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์คิดเป็นร้อยละ 8.90 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

5) สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนจำนวน 386.89 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 75.56 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.27 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนคิดเป็น ร้อยละ 0.19 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

6) สินทรัพย์อื่น สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์อื่นจำนวนทั้งสิ้น 1,015.98 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 145.53 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.72 สินทรัพย์อื่นคิดเป็นร้อยละ 0.50 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

3.6.2 หนี้สิน

สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินทั้งสิ้นจำนวน 138,174.63 ล้านบาท หรือร้อยละ 68.12 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 10,010.88 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.81

ตารางที่ 8 หนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	หนี้สินของสหกรณ์ (ล้านบาท)			
	หนี้สินหมุนเวียน	หนี้สินไม่หมุนเวียน	รวม	ร้อยละ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	1,116.53	168.17	1,284.69	0.93
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	114,068.35	7,480.26	121,548.61	87.97
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน	2,209.70	405.17	2,614.87	1.89
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	3,070.56	398.39	3,468.95	2.51
สหกรณ์โคนม	5,032.50	2,306.14	7,338.64	5.31
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	1,098.03	163.64	1,261.67	0.91
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	427.24	101.41	528.65	0.38
สหกรณ์การเกษตรสหัชชารายย่อย	106.40	22.15	128.55	0.10
รวมทั้งสิ้น	127,129.31	11,045.32	138,174.63	100.00
อัตราร้อยละของหนี้สินต่อทุนดำเนินงาน	62.67	5.45	68.12	
อัตราร้อยละเพิ่ม(ลด)จากปีก่อน	7.33	13.68	7.81	

จากตารางข้างต้น พบว่าหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียนมากที่สุดถึงร้อยละ 92.01 ของหนี้สินทั้งสิ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) หนี้สินหมุนเวียน สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 127,129.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 8,681.59 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.33 ประกอบด้วย เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น 50,885.32 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย 3,067.46 ล้านบาท ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระในปี 1,167.29 ล้านบาท เงินรับฝาก 69,112.25 ล้านบาท และหนี้สินหมุนเวียนอื่น 2,896.99 ล้านบาท หนี้สินหมุนเวียนคิดเป็นร้อยละ 62.67 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

2) หนี้สินไม่หมุนเวียน สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 11,045.32 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1,329.29 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.68 ประกอบด้วย เงินกู้ยืมระยะยาว 3,809.68 ล้านบาท เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ 104.29 ล้านบาท และหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น 7,131.35 ล้านบาท หนี้สินไม่หมุนเวียนคิดเป็นร้อยละ 5.45 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

3.6.3 ทุนของสหกรณ์

ในรอบปี 2557 สหกรณ์การเกษตรมีทุนของสหกรณ์เอง จำนวน 64,668.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3,416.55 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.58 ทุนของสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 31.88 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ตารางที่ 9 ทุนของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2557

รูปแบบย่อยสหกรณ์	ทุนของสหกรณ์ (ล้านบาท)						
	ทุน เรือนหุ้น	ทุน สำรอง	ทุนสะสม ตาม ข้อบังคับ และอื่น ๆ	กำไร (ขาดทุน) สะสมและ อื่น ๆ	กำไรสุทธิ	รวม	ร้อยละ
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	674.58	699.61	337.14	(58.57)	195.38	1,848.14	2.86
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	38,554.40	10,167.54	3,897.12	(1,731.12)	3,622.96	54,510.90	84.29
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน	712.42	212.60	74.93	(92.58)	67.29	974.66	1.51
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	2,604.69	431.86	216.07	(63.61)	36.59	3,225.60	4.99
สหกรณ์โคนม	1,191.07	1,123.18	671.70	(25.08)	271.78	3,232.65	5.00
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	466.24	204.19	86.46	(64.45)	39.65	732.09	1.13
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	143.20	78.00	43.45	(65.55)	2.25	201.35	0.31
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	26.97	5.18	2.72	(86.66)	(4.80)	(56.59)	(0.09)
รวมทั้งสิ้น	44,373.57	12,922.17	5,329.59	(2,187.63)	4,231.10	64,668.80	100
อัตราร้อยละของทุนของสหกรณ์	68.62	19.98	8.24	(3.38)	6.54	100.00	
อัตราร้อยละเพิ่ม(ลด)จากปีก่อน	7.83	6.51	3.12	9.27	(11.88)	7.09	

จากตาราง พบว่าทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นหรือค่าหุ้นของสมาชิก จำนวน 44,373.57 ล้านบาท หรือร้อยละ 68.62 ของทุนสหกรณ์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 7.83

แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ในรอบปี 2557 มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวน 202,843.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 13,427.43 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.09 โดยมีแหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน ดังนี้

♦ แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน มีที่มาจากแหล่งเงินทุนจากแหล่งภายในและภายนอก สหกรณ์ ดังนี้

1) ภายในสหกรณ์ จำนวน 127,002.87 ล้านบาท หรือร้อยละ 62.61 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งได้จากทุนเรือนหุ้น ทุนอื่น ๆ ของสหกรณ์ และเงินรับฝากจากสมาชิก ส่วนใหญ่ได้จากทุนของสหกรณ์เอง ร้อยละ 50.92 ของแหล่งเงินทุนภายใน หรือร้อยละ 31.88 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

2) ภายนอกสหกรณ์ จำนวน 75,840.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.39 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งได้จากการสร้างเครดิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว และหนี้สินอื่น ๆ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเครดิตระยะสั้นที่มีอายุหนี้ที่ต้องชำระคืนภายใน 1 ปี หรือร้อยละ 77.84 ของแหล่งเงินทุนภายนอก หรือร้อยละ 29.10 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

♦ ทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 202,843.43 ล้านบาท สหกรณ์ได้นำไปลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้น ได้แก่ เงินสดและเงินฝาก หลักทรัพย์/ตราสาร/หุ้น ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์อื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้ลงทุนในลูกหนี้ถึงร้อยละ 66.83 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยเป็นลูกหนี้ระยะสั้น ที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี เป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้ค่าบริการ และลูกหนี้อื่น ๆ

บทที่ 4

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ประยุกต์ใช้ CAMEL Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ในมุมมองของกลุ่มอัตราส่วนทางการเงิน 6 มิติ ดังนี้

- C (Capital Strength) : ความเข้มแข็งของเงินทุนหรือความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง
A (Asset Quality) : คุณภาพสินทรัพย์
M (Management Ability): ชีตความสามารถในการบริหาร
E (Earning) : การทำกำไร
L (Liquidity) : สภาพคล่อง
S (Sensitivity) : ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นค่าอ้างอิงในการเปรียบเทียบ (benchmark) เพื่อเฝ้าระวังเสถียรภาพทางการเงินในเบื้องต้น ซึ่งเป็นการกำหนดค่ามาตรฐานเริ่มต้นให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรใช้เทียบเคียงเพื่อปรับเข้าสู่ค่ามาตรฐานได้

การเลือกอัตราส่วนเทียบเคียงหลัก

แนวโน้มและผลที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ผลกระทบที่จะมีต่อมิติของ CAMELS
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) มีแนวโน้มสูงขึ้น และยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	การทำกำไร สภาพคล่องทางการเงิน ความเข้มแข็งของเงินทุน
2. อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด มีแนวโน้มลดลง และยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	คุณภาพสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงิน
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ มีแนวโน้มลดลง และยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ความเข้มแข็งของเงินทุน

แนวโน้มอัตราส่วนข้างต้นบ่งบอกความมีประสิทธิภาพของสหกรณ์โดยมีสาเหตุมาจาก

1. ความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายให้สัมพันธ์กับรายได้
2. ความไม่มีผลสัมฤทธิ์ในการเร่งรัดลูกหนี้ให้ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา
3. การไม่ให้ความสำคัญของการสะสมทุนสำรอง ซึ่งเป็นทุนที่มั่นคงและปราศจากภาระผูกพัน

อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 อัตราส่วนมีความสำคัญต่อการเปรียบเทียบและให้ความสนใจในเบื้องต้น เพื่อการอ้างอิงเทียบเคียงสู่การปรับปรุงพัฒนาการบริหารการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพทางการเงิน

อัตราส่วนสำคัญ (Key Ratio)	วัตถุประสงค์ของการเทียบเคียง
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ให้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่อาจจะผันผวนตามภาวะธุรกิจ
2. อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด	เพื่อพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเร่งรัดลูกหนี้ให้สามารถ ชำระหนี้ได้ภายในกำหนดเวลา แสดงถึงคุณภาพสินทรัพย์ และสภาพคล่องทางการเงิน
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เพื่อพัฒนาทุนสำรองให้มั่นคง สามารถเป็นเกราะป้องกัน รองรับผลกระทบที่เกิดจากภาวะธุรกิจและการเงิน ที่จะส่งผล ต่อความมั่นคงทางการเงิน

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ทั้ง 3 อัตราส่วน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ประเภทอัตราส่วน	ระดับมาตรฐาน		
	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	น้อยกว่า 45.00	45.00 - 65.00	มากกว่า 65.00
2. อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด	มากกว่า 90.00	60.00 - 90.00	น้อยกว่า 60.00
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	มากกว่า 0.20	0.10 - 0.20	น้อยกว่า 0.10

ระดับวิเคราะห์เพื่อพิจารณา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

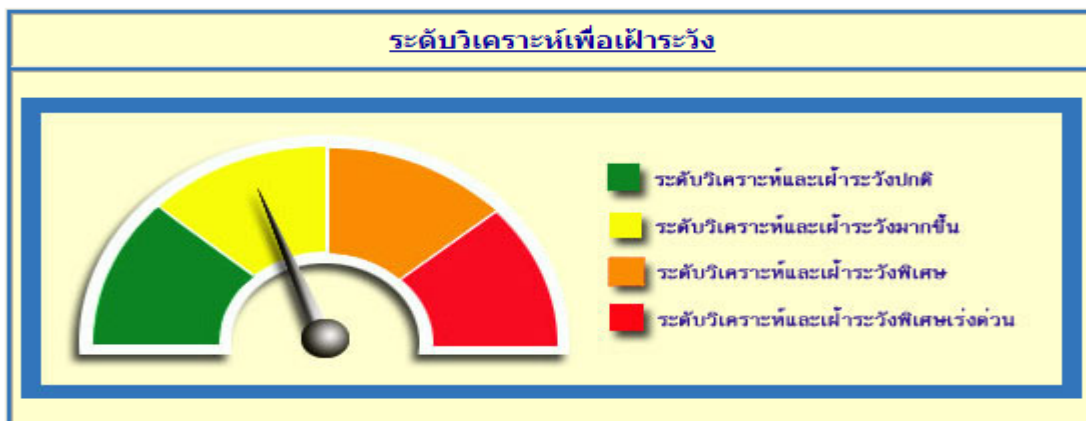
สีเขียว	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ
สีเหลือง	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น
สีส้ม	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ
สีแดง	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน

ความลึกของการวิเคราะห์ ในแต่ละด้านของ C A E L แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

สีเขียว	หมายถึง	วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
สีเหลือง	หมายถึง	วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
สีแดง	หมายถึง	วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

ระดับวิเคราะห์เพื่อพิจารณา

ระดับเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร		
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	ทุนสำรองต่อสินทรัพย์
 พอใช้	 พอใช้	 ต้องปรับปรุง

สหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการสอบบัญชีและรับรองการเงินประจำปี 2557 จำนวน 3,477 สหกรณ์ มีภาพรวมสำหรับระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังอยู่ที่ระดับ “มากขึ้น” และมีระดับเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในเรื่อง

1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ที่ระดับ “พอใช้”
2. ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดอยู่ที่ระดับ “พอใช้”
3. ทุนสำรองต่อสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”

ผลการวัดสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์การเกษตร จำแนกเป็น 4 ระดับดังนี้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**ปกติ** จำนวน 678 สหกรณ์ หรือร้อยละ 19.50 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงิน ที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**มากขึ้น** จำนวน 1,142 สหกรณ์ หรือร้อยละ 32.84 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงิน ที่ต้องพัฒนาให้มากขึ้นและดีกว่าเดิมก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**พิเศษ** จำนวน 986 สหกรณ์ หรือร้อยละ 28.36 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**พิเศษเร่งด่วน** จำนวน 578 สหกรณ์ หรือร้อยละ 16.62 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าได้เกิดปัญหาทุกด้านของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วนมิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายหรือไม่

ลูกหนี้ผิดปกติ จำนวน 93 สหกรณ์ หรือร้อยละ 2.68

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง	จำนวนสหกรณ์	ร้อยละ
ปกติ	678	19.50
มากขึ้น	1,142	32.84
พิเศษ	986	28.36
พิเศษเร่งด่วน	578	16.62
อื่นๆ	93	2.68
รวมทั้งสิ้น	3,477	100.00

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังนี้

การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์

เป็นระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังมากขึ้น ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีปัญหาด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของ CAMELS หรือไม่ ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้มากขึ้นหรือดีกว่าเดิมก็ได้

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน

C A E L

วิเคราะห์ขนาดความรุนแรงของการดำรงทุนสำรองที่มีผลต่อความเสี่ยงของเงินทุนรวมทั้งค่าใช้จ่ายดำเนินงานและความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำกำไร
คุณภาพสินทรัพย์ และสภาพคล่อง

หมายเหตุ : เครื่องหมาย หมายถึง วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
 หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
 หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด
2. คุณภาพของสินทรัพย์ อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
3. ความสามารถในการทำกำไร อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
4. สภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตร

จากผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมปี 2557 จำนวน 3,477 สหกรณ์ มีผลการวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรไม่รวมชุมนุม

C มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

เงินทุนดำเนินงาน			
202,843,429,473.67 บาท			
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น			
6.720 %			

แหล่งเงินทุน			
* ภายในสหกรณ์	127,002,865,473.7	บาท	62.61 %
- เงินรับฝากสมาชิก	52,419,225,962.27	บาท	25.84 %
- เงินของสหกรณ์	64,668,805,969.68	บาท	31.88 %
- อื่นๆ	9,914,833,541.76	บาท	4.89 %
* ภายนอกสหกรณ์	75,840,563,999.96	บาท	37.39 %
- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	59,034,040,191.04	บาท	29.10 %
- เงินรับฝากสหกรณ์และอื่นๆ	16,806,523,808.92	บาท	8.29 %
ทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น	0.064	เท่า	

สัดส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนสหกรณ์			
2.137 เท่า			
* หนี้สินทั้งสิน	138,174,623,503.99	บาท	
* เงินของสหกรณ์	64,668,805,969.68	บาท	
การเติบโตของทุนสหกรณ์	5.578	%	
การเติบโตของหนี้สิน	7.811	%	

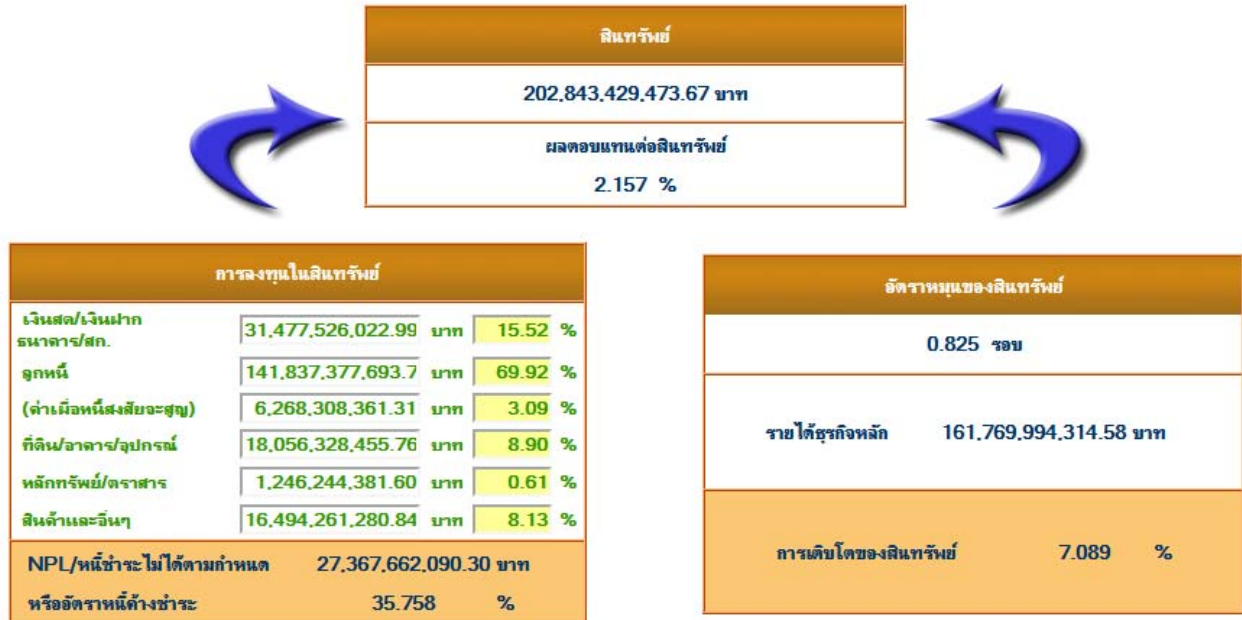
สหกรณ์การเกษตรบริหารจัดการด้านเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 202,843.43 ล้านบาท เงินทุนดังกล่าวได้จากแหล่งภายใน 127,002.87 ล้านบาท ร้อยละ 62.61 และแหล่งภายนอก 75,840.56 ล้านบาท ร้อยละ 37.39 พบว่าการจัดหาเงินทุนดังกล่าวจะมาจากทั้งการก่อหนี้และจากส่วนของผู้ถือหุ้น โดยมีอัตราส่วนการเติบโตของหนี้สินร้อยละ 7.81 อัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ร้อยละ 5.58 และมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นร้อยละ 6.72 หากพิจารณาหนี้สินทั้งสินต่อทุนแล้วมีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนเท่ากับ 2.14 เท่า ปีก่อนร้อยละ 2.09 สูงกว่าปีก่อน แสดงว่าในภาพรวมสหกรณ์การเกษตร มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดี และไม่สามารถคุ้มครองเจ้าหนี้ให้ได้รับความปลอดภัยในการได้รับชำระหนี้ นอกจากนี้ สหกรณ์ยังต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยจ่าย เนื่องจากหนี้สินร้อยละ 63.23 เป็นเงินรับฝากและเงินกู้ในการดำเนินการของสหกรณ์จะต้องคำนึงถึงรายได้ให้คุ้มกับรายจ่ายดังกล่าวด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกำไร ตลอดจนลดความเสี่ยงและเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้ รวมทั้งเพิ่มความมั่นคงให้กับสหกรณ์ด้วย

ดังนั้นสหกรณ์ควรแก้ไขปัญหาเรื่องของความเพียงพอของเงินทุนในด้านการรับภาระต่าง ๆ ทั้งด้านเจ้าหนี้ และการขยายตัวของธุรกิจในปีต่อไป โดยใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรไม่รวมชุมนุม

A

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

สหกรณ์มีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 202,843.43 ล้านบาท นำไปลงทุนอยู่ในรูปของเงินสดเงินฝากธนาคารและเงินฝากสหกรณ์อื่น 31,477.52 ล้านบาท ลูกหนี้สุทธิ 135,569.08 ล้านบาท ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 18,056.32 ล้านบาท หลักทรัพย์/ตราสาร 1,246.25 ล้านบาท สินค้าและอื่น ๆ 16,494.26 ล้านบาท มีอัตราดอกเบี้ยของสินทรัพย์ร้อยละ 7.09 ปีก่อนร้อยละ 13.79 การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้มีรอบหมุน 0.83 รอบ ปีก่อนร้อยละ 0.98 รอบ ต่ำกว่าปีก่อน ส่งผลให้มีผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 2.16 ปีก่อนร้อยละ 2.70 ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณเตือนว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์อาจมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดสูงถึง ร้อยละ 35.76

ดังนั้นสหกรณ์ควรมีการบริหารจัดการสินทรัพย์ของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรไม่รวมชุมนุม

มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร

ในรอบปี 2557 สหกรณ์การเกษตรมีสมาชิกทั้งสิ้น 6,442,540 คน ดำเนินธุรกิจ 6 ด้าน มีมูลค่าธุรกิจรวม 294,380.64 ล้านบาท หรือ 24,531.72 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจการให้เงินกู้ มีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดถึง 81,893.75 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 6,824.48 ล้านบาท) รองลงมาธุรกิจการรับฝากเงิน 68,970.87 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 5,747.57 ล้านบาท) และน้อยที่สุดธุรกิจการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร 431.88 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 35.99 ล้านบาท) ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์มีการปรับตัวลดลงร้อยละ 4.01

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรไม่รวมชุมนุม

E มติที่ 4 การทำกำไร

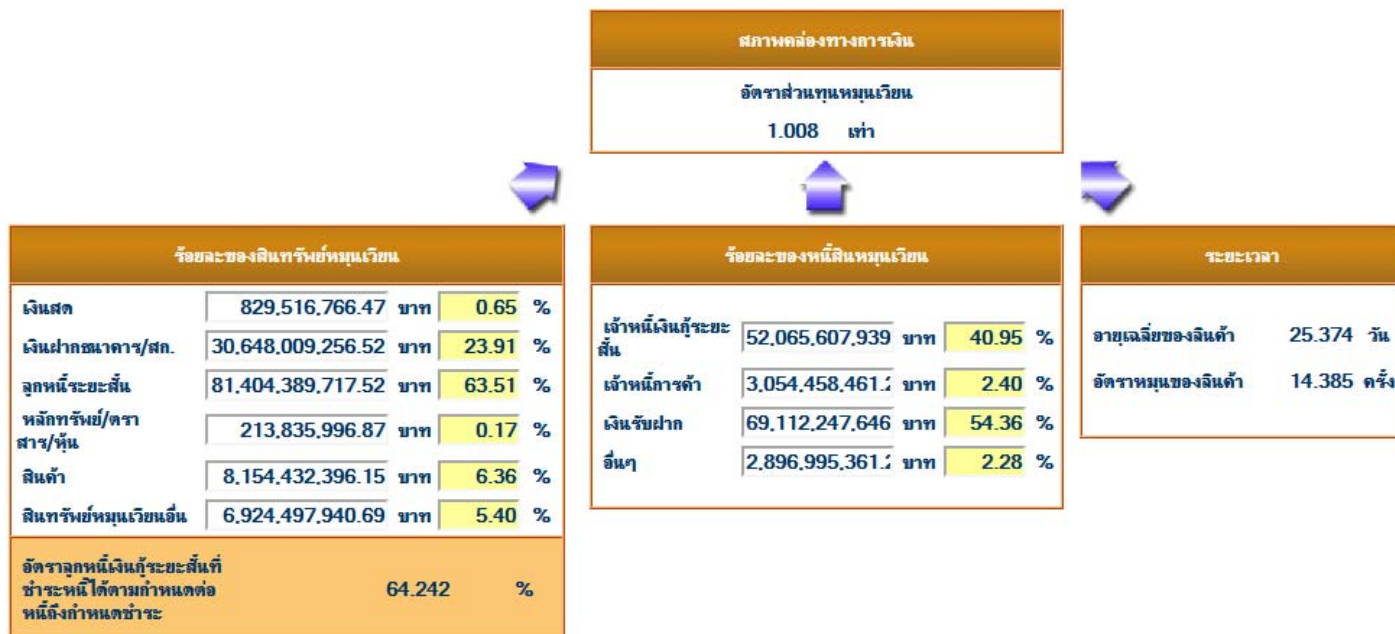

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2557 มีรายได้ทั้งสิ้นจำนวน 165,224.58 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 160,993.48 ล้านบาท มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ร้อยละ 59.07 ปีก่อนร้อยละ 55.17 สูงกว่าปีก่อน ส่งผลให้มีกำไรสุทธิจำนวน 4,231.10 ล้านบาท อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 2.62 กำไรต่อสมาชิกเท่ากับ 656.75 บาท/คน สำหรับการเติบโตของทุนสำรองเท่ากับ ร้อยละ 6.51

ดังนั้นสหกรณ์ควรที่จะลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลงไป เพื่อคงสภาพที่ดีของสหกรณ์ต่อไป ในการแก้ปัญหานี้สหกรณ์ต้องใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรไม่รวมชุมนุม

L มติที่ 5 สภาพคล่อง

ในปี 2557 สหกรณ์ลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์หมุนเวียนจำนวน 128,174.68 ล้านบาท และมีหนี้สินหมุนเวียนจำนวน 127,129.31 ล้านบาท เมื่อพิจารณาอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 1.01 เท่า ปีก่อน เท่ากับ 1.03 เท่า จะเห็นว่าความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นมีระดับที่ลดลงไปจากเดิม แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและเป็นปกติ

เมื่อพิจารณาส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนแล้วจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ คือ ลูกหนี้ถึงร้อยละ 63.51 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ส่งผลให้มีอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ร้อยละ 64.24 ดังนั้นสภาพคล่องทางการเงินระยะสั้นของสหกรณ์จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้ให้มีการชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 24.56 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น สหกรณ์ควรพิจารณาทบทวนการเก็บรักษาเงินไว้เท่าที่จำเป็น และนำส่วนที่เหลือนั้นไปดำเนินงานหรือลงทุนในสินทรัพย์เพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มพูนให้แก่สหกรณ์ต่อไป นอกจากนี้ส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีจำนวนรองลงมาคือ สินค้ามีถึงร้อยละ 6.36 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น อัตราการหมุนของสินค้าเท่ากับ 14.39 ครั้ง และอายุเฉลี่ยของสินค้าเท่ากับ 25.34 วัน

ดังนั้นเพื่อรักษาสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ ต้องใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

มติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

จากสภาพปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ราคาน้ำมัน ราคาสินค้า การเรียกเก็บหนี้ไม่ได้ ปัญหาด้านการตลาด เทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้มีต้นทุนสูง ภัยจากธรรมชาติ และโรคระบาดต่าง ๆ ส่งผลต่อรายได้ของสมาชิกที่จะมีเหลือพอส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนด มีผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากผลการรวบรวมข้อมูลของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2557 ซึ่งได้สรุปผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ตลอดจนผลการวิเคราะห์ด้านการเงินของสหกรณ์ในภาพรวม สรุปได้ ดังนี้

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมได้ จำนวน 3,477 สหกรณ์ มีรายได้ทั้งสิ้นจำนวน 165,224.58 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 160,993.48 ล้านบาท อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานร้อยละ 59.07 ส่งผลให้มีกำไรสุทธิจำนวน 4,231.10 ล้านบาท อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิเท่ากับร้อยละ (11.88) กำไรต่อสมาชิกเท่ากับ 656.75 บาท/คน สำหรับการเติบโตของทุนสำรองเท่ากับร้อยละ 6.51 ดังนั้น ผู้บริหารสหกรณ์ควรกำหนดกลยุทธ์ในการควบคุมค่าใช้จ่าย และสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ เพื่อคงสภาพที่ดีของสหกรณ์ต่อไป

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนใหญ่ได้นำไปลงทุนอยู่ในลูกหนี้ถึงร้อยละ 66.84 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะสั้น ที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี มีอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ร้อยละ 64.24 ดังนั้น สภาพคล่องทางการเงินตลอดจนความสามารถในการก่อหนี้จึงขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ ในการบริหารลูกหนี้ ความเอาใจใส่ในการติดตามทวงถาม การบริหารสินเชื่อ ในกรณีสมาชิกผู้กู้จ้องใจไม่ชำระหนี้ ทั้งที่มีความสามารถจะชำระได้ หากสหกรณ์ได้ติดตามทวงถามแล้วแต่ไม่เป็นผล สหกรณ์ควรดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อบังคับให้ชำระหนี้ เพื่อมิให้คนอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

5.2 ข้อเสนอแนะ:

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี 2557 สามารถสะท้อนภาพการบริหารงานของระบบสหกรณ์ได้ เพื่อเพิ่มความระมัดระวัง จึงขอเสนอแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ควรกำหนดนโยบายการติดตามเร่งรัดหนี้สินให้เข้มงวดและต่อเนื่อง รวมถึงระมัดระวังในการให้สินเชื่อ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียกเก็บหนี้ และเร่งรัดติดตามหนี้ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดลูกหนี้ NPL เนื่องจากสินทรัพย์ในภาพรวมของสหกรณ์เป็นลูกหนี้เงินกู้ยืมของสมาชิกค่อนข้างมาก

2. สหกรณ์ควรมีระบบการควบคุมภายในเพื่อตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายของสหกรณ์ให้เหมาะสม สอดคล้องกับรายได้ของสหกรณ์อย่างใกล้ชิดเข้มงวด เพราะการบริหารที่ผ่านมาสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงมาก

3. นอกเหนือจากการเข้มงวดในการบริหารจัดการที่เหมาะสม รวมถึงการติดตามตรวจสอบอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอแล้ว สหกรณ์ต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมกันทำธุรกิจ เพื่อองค์กรที่เข้มแข็งให้เป็นพลังอำนาจต่อรองของมวลสมาชิก โดยให้ความรู้ความเข้าใจหน้าที่ บาทบาท นโยบาย การมีวินัยทางการเงิน ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์แก่สมาชิกทุกคน

ภาคผนวก
ตารางสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร
ในรอบ 5 ปี (2553-2557)

ตารางสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร

ในรอบ 5 ปี (2553-2557)

ส่วนที่ 1 เรื่องทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์ตามทะเบียน

หน่วย : สหกรณ์

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
จำนวนที่ต้องตรวจสอบ	3,667	3,593	3,683	3,706	3,689
- จำนวนที่รวบรวมได้	3,457	3,388	3,435	3,481	3,477
- จำนวนที่รวบรวมไม่ได้	210	205	248	225	212
จำนวนที่ไม่ต้องตรวจสอบ	571	665	632	632	628
รวมจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น	4,238	4,258	4,315	4,338	4,317
จำนวนสหกรณ์ตามทะเบียนเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		20.00	57.00	23.00	(21.00)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		0.47	1.34	0.53	(0.48)

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิก

หน่วย : คน

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
จำนวนสมาชิกคงเหลือสิ้นปี	6,159,598	6,109,489	6,274,400	6,449,261	6,442,540
- ชาย	3,921,209	3,856,383	3,942,779	4,006,339	3,944,171
- หญิง	2,238,389	2,253,106	2,331,621	2,442,922	2,498,369
จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		(50,109.00)	164,911.00	174,861.00	(6,721.00)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		(0.81)	2.70	2.79	(0.10)

ตารางที่ 3 การถือหุ้นของสมาชิก

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ทุนเรือนหุ้นคงเหลือสิ้นปี	28,906.87	32,351.70	36,165.10	41,150.06	44,373.57
จำนวนทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		3,444.83	3,813.40	4,984.96	3,223.51
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		11.92	11.79	13.78	7.83

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 4 ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ จำแนกตามประเภทธุรกิจ

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทธุรกิจ	2553	2554	2555	2556	2557
ธุรกิจเงินรับฝาก	50,540.69	57,006.30	63,837.06	71,855.54	68,970.87
ธุรกิจเงินให้กู้ยืม (สินเชื่อ)	51,826.41	58,467.20	67,003.72	77,498.44	81,893.75
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	44,835.00	48,137.24	55,533.50	64,670.62	68,796.48
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	55,676.12	73,517.11	85,266.74	74,150.81	58,586.75
ธุรกิจแปรรูปผลผลิต	12,142.79	18,645.33	18,269.59	18,045.82	15,700.91
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	332.08	380.29	439.58	450.97	431.88
รวมปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น	215,353.09	256,153.47	290,350.19	306,672.20	294,380.64
ปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		40,800.38	34,196.72	16,322.01	(12,291.56)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		18.95	13.35	5.62	(4.01)

ตารางที่ 5 ธุรกิจเงินรับฝาก

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
เงินรับฝากระหว่างปี					
เงินรับฝาก - สมาชิก	35,551.13	40,667.58	46,590.28	53,865.30	51,727.07
- สหกรณ์อื่น	4,743.15	5,002.51	5,016.27	5,516.17	5,283.91
- แหล่งอื่นๆ	10,246.41	11,336.21	12,230.51	12,474.07	11,959.89
รวมเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น	50,540.69	57,006.30	63,837.06	71,855.54	68,970.87
จำนวนเงินรับฝากระหว่างปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		6,465.61	6,830.76	8,018.48	(2,884.67)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		12.79	11.98	12.56	(4.01)
เงินรับฝากคงเหลือสิ้นปี					
เงินรับฝาก - สมาชิก	34,554.64	39,816.88	45,979.66	51,467.03	52,419.23
- สหกรณ์อื่น	4531.6	5272.76	5561.8	5271.98	5,179.28
- แหล่งอื่นๆ	8790.51	10614.22	11312.25	12354.32	11,513.74
รวมเงินรับฝากคงเหลือทั้งสิ้น	47,876.75	55,703.86	62,853.71	69,093.33	69,112.25
จำนวนเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		7,827.11	7,149.85	6,239.62	18.92
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		16.35	12.84	9.93	0.03

ตารางที่ 6 ธุรกิจเงินให้กู้ยืม (สินเชื่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
เงินให้กู้ยืมระหว่างปี					
ให้กู้ยืมแก่สมาชิก - ระยะสั้น	31,250.15	34,179.79	38,316.93	40,657.45	44,248.62
- ปานกลาง	17,741.63	19,822.86	22,410.96	25,529.40	27,362.17
- ระยะยาว	2,486.87	3,561.97	5,537.05	10,521.22	9,132.54
ให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น	347.76	902.58	738.78	790.37	1,150.42
รวมเงินให้กู้ยืมระหว่างปีทั้งสิ้น	51,826.41	58,467.20	67,003.72	77,498.44	81,893.75
จำนวนเงินกู้ยืมระหว่างปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		6,640.79	8,536.52	10,494.72	4,395.31
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		12.81	14.60	15.66	5.67
เงินให้กู้ยืมคงเหลือสิ้นปี					
ให้กู้ยืมแก่สมาชิก - ระยะสั้น	33,811.82	37,373.47	41,956.59	46,220.21	52,186.70
- ปานกลาง	35,424.18	38,850.37	42,473.05	48,188.30	53,410.50
- ระยะยาว	6,115.85	7,538.20	10,494.35	18,628.65	20,143.34
ให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น	339.22	626.74	517.75	654.12	974.90
รวมเงินให้กู้ยืมคงเหลือทั้งสิ้น	63,120.15	68,685.64	73,935.29	75,779.86	85,453.86
จำนวนเงินกู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		5,565.49	5,249.65	1,844.57	9,674.00
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		8.82	7.64	2.49	12.77

ตารางที่ 7
 การใช้ประโยชน์ของเงินให้กู้ยืมระหว่างปี

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบ	22,824.55	23,645.67	28,271.70	31,951.00	34,826.62
ค่าบุกเบิกซื้อที่ดิน ปรับปรุงที่ดินและแหล่งน้ำ	5,985.66	7,329.41	7,801.88	9,905.07	11,243.52
ซื้อสร้างปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง	4,122.66	5,416.46	6,706.03	7,032.61	7,428.25
ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้างเครื่องสูบน้ำเครื่องจักรกล	3,120.51	3,622.31	3,914.81	3,816.74	4,229.33
ลงทุนเลี้ยงสัตว์	3,803.77	4,539.71	4,391.86	4,039.97	4,184.40
ชำระหนี้สินเดิม	2,309.76	2,737.97	3,629.52	4,938.57	3,936.06
ค่าบริการและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	1,859.76	2,012.33	2,433.13	2,406.39	2,832.36
ลงทุนซื้อหุ้นสหกรณ์	1,933.77	2,248.68	2,315.58	2,440.66	2,734.22
ค่าใช้จ่ายการเตรียมเพื่อขาย/แปรรูป	1,433.80	978.19	862.60	1,849.14	1,711.09
ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรและภาษีอากร	361.00	276.01	386.25	358.76	461.70
อื่น ๆ	3,723.41	4,757.88	5,551.58	7,969.16	7,155.78
รวม	51,478.65	57,564.62	66,264.94	76,708.07	80,743.33
ให้สหกรณ์อื่นกู้	347.76	902.58	738.78	790.37	1,150.42
รวมทั้งสิ้น	51,826.41	58,467.20	67,003.72	77,498.44	81,893.75

ตารางที่ 8
 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
สินค้าประเภทการเกษตร					
ปุ๋ย	13,411.54	12,990.69	16,177.47	17,652.10	18,737.40
เครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์	1,113.00	1,125.89	1,182.68	1,231.67	915.64
เคมีการเกษตร	1,038.15	1,052.99	1,215.56	1,727.02	1,876.80
อาหารสัตว์	3,056.44	3,626.93	4,222.69	4,800.19	4,773.02
ข้าวสาร	1,085.67	1,004.72	1,054.71	1,251.58	1,475.91
ปลายข้าว	8.97	33.77	21.51	22.59	11.38
รำ	1.68	75.71	85.33	2.39	15.19
พันธุ์พืช	1,371.10	1,269.30	1,461.08	1,879.52	2,503.12
ยาปราบศัตรูพืช	517.07	575.70	770.85	558.51	670.61
พันธุ์สัตว์	41.22	62.26	100.85	68.21	62.87
รวม	21,644.84	21,817.96	26,292.73	29,193.78	31,041.94
สินค้าประเภทน้ำมัน					
น้ำมันเชื้อเพลิง	20,435.79	22,504.20	25,534.90	28,746.64	30,175.18
น้ำมันหล่อลื่น	165.22	212.00	297.07	391.40	156.04
รวม	20,601.01	22,716.20	25,831.97	29,138.04	30,331.22
สินค้าทั่วไป					
สุราแช่พื้นเมือง	2.63	2.22	0.03	0.96	0.07
สุราแช่ผลไม้ (ไวน์)		0.07			
สินค้าอุปโภค บริโภค	726.89	698.17	773.28	819.48	1,091.42
สินค้า OTOP	0.02	10.21	2.41	3.99	4.28
สินค้าผลิตเอง					
อื่น ๆ	1,716.74	2,725.72	2,398.83	2,075.49	2,183.55
รวม	2,446.28	3,436.39	3,174.55	2,899.92	3,279.32

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
สินค้าผ่านชำระ/เช่าซื้อ					
ยานพาหนะ	25.71	19.31	33.13	55.10	44.60
เครื่องใช้ไฟฟ้า	3.19	2.98	18.44	15.16	12.37
คอมพิวเตอร์	0.52	0.51	0.72	0.98	0.99
ที่ดิน/บ้าน	4.76	2.77	1.67	7.24	7.52
อื่นๆ	23.79	78.38	30.66	47.34	49.49
รวม	57.97	103.95	84.62	125.82	114.97
สินค้าฝากขาย					
ยานพาหนะ			0.10		0.91
เครื่องใช้ไฟฟ้า				1.34	1.34
คอมพิวเตอร์			0.06		
ที่ดิน/บ้าน					
อื่น ๆ	68.12	54.31	129.40	207.00	230.73
รวม	68.12	54.31	129.56	208.34	232.98
สินค้าผ่านบัญชี					
พืชผลการเกษตร	0.07				
เครื่องเขียนแบบพิมพ์				3,018.30	
ยานพาหนะ	0.16		9.47		65.59
เครื่องใช้ไฟฟ้า			1.48	16.24	1.32
คอมพิวเตอร์				1.01	
ที่ดิน/บ้าน					
อื่น ๆ	16.55	8.43	9.12	69.17	3,729.14
รวม	16.78	8.43	20.07	3,104.72	3,796.05
รวมทั้งสิ้น	44,835.00	48,137.24	55,533.50	64,670.62	68,796.48
การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		3,302.24	7,396.26	9,137.12	4,125.86
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		7.37	15.36	16.45	6.38
มูลค่าสินค้าที่จำหน่ายให้แก่สมาชิก	24,288.71	28,143.59	34,027.79	39,124.65	40,727.59
จำนวนสมาชิกที่ได้รับบริการทั้งสิ้น (ราย)	547,675	666,648	663,465	680,511	856,389

ตารางที่ ๑ ธุรกิจรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ผลิตผลข้าวเปลือก					
ข้าวเปลือกเจ้า	12,087.00	6,214.96	6,489.65	3,291.92	3,040.48
ข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ	4,405.00	4,325.66	3,467.77	3,207.51	1,732.29
ข้าวเปลือกเหนียว	787.20	1,075.04	1,194.02	585.64	514.77
รวมผลิตผลข้าวเปลือก	17,279.20	11,615.66	11,151.44	7,085.07	5,287.54
ผลิตผลอื่น ๆ					
ข้าวโพด	2,611.68	4,203.16	4,961.71	4,948.76	4,546.99
ถั่ว	194.35	247.39	269.50	106.25	107.60
ยางพารา	22,389.80	50,634.35	55,943.38	45,711.35	31,741.37
อ้อย	170.26	291.59	411.45	323.39	405.71
กาแฟ	312.84	274.45	404.85	272.64	253.63

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ฝ้าย	2.04	4.26	1.94	1.15	0.33
ปอแก้ว	0.24	0.91	0.19		
มันสำปะหลัง	599.71	1,194.62	1,827.26	1,495.03	1,562.54
ใบชา	3.82				
ปาล์ม	929.99	1,107.34	2,213.21	2,886.79	2,676.45
ข้าวฟ่าง	4.01	1.82		0.60	
สับปะรด	364.34	354.76	433.09	361.64	376.90
ละหุ่ง	0.39	0.20	0.43	0.06	0.06
พริกแห้ง	5.04	38.22	24.46	19.70	20.78
หน่อไม้	2.70	9.16	8.19	9.96	
หอมแดง	0.16	0.28	1.25	1.40	1.40
หอมหัวใหญ่	12.49	30.60	23.79	18.27	27.89
กระเทียม	33.51	43.19	59.05	41.35	41.06
เกลือ	5.38	7.67	7.07	1.62	1.25
มะพร้าว	4.62	3.58	1.71	20.47	19.93
ผลไม้	148.55	200.42	368.37	149.16	210.18
ใบยาสูบ	225.41	222.02	228.55	174.49	243.84
พริกไทย					
สุราแช่พื้นเมือง			0.11	0.03	0.03
ไวน์					
สินค้า OTOP		1.84	2.85	2.80	2.80
อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป					
ผัก/ผลไม้กระป๋องและแปรรูป		0.01	5.01		3.76
ผลิตภัณฑ์ข้าว/ข้าวสาลีและอาหารแปรรูปอื่น ๆ	8.95	22.11		86.72	
ไขมันและน้ำมันพืชฯ	0.17	0.41	2.81	1.86	
ผักสด	24.27	6.70	12.42	25.44	3.54
ไม้อย่างพารา(เฟอร์นิเจอร์)					
สินค้าเกษตรอินทรีย์	1.66	0.70		0.13	
ลำไย	142.52	166.43	131.07	157.35	128.13
ทุเรียน	5.91	6.84	4.07	53.70	85.38
ลิ้นจี่	15.91	21.95	15.73	18.36	36.14
เงาะ	58.34	91.03	151.94	163.37	105.59
มังคุด	201.39	223.20	183.39	322.39	755.54
ผลิตผลอื่น ๆ	457.07	523.46	768.02	556.00	726.62
รวมผลิตผลอื่น ๆ	28,937.52	59,934.67	68,466.87	57,932.23	44,085.44
น่านมดิบ					
น่านมดิบ	6,757.55	7,730.04	8,549.73	8,746.60	8,825.59

รายการ	24.27	6.7	12.42	25.44	4
สัตว์เลี้ยงเพื่อขาย					
โค - กระบือ	91.26	446.47	36.92	25.82	22.46
สุกร	213.04	113.60	236.52	229.32	263.02
สัตว์น้ำ	196.18	73.95	74.47	92.50	92.50
กึ่ง			42.19	39.22	10.15
ไก่		0.07		0.05	0.05
รวมสัตว์เลี้ยงเพื่อขาย	500.48	634.09	390.10	386.91	388.18
รวมทั้งสิ้น	53,474.75	79,914.46	88,558.14	74,150.81	58,586.75
การรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		26,439.71	8,643.68	(14,407.33)	(15,564.06)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		49.44	10.82	(16.27)	(20.99)
มูลค่าผลผลิตที่รวบรวมจากสมาชิก	39,783.74	62,242.87	69,637.83	58,282.65	46,992.52
จำนวนสมาชิกที่ให้บริการทั้งสิ้น (ราย)	551,286	691,827	537,504	720,516	399,799

ตารางที่ 10 ธุรกิจแปรรูปผลผลิต/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ผลิตผลข้าวเปลือก					
ข้าวสาร	1,123.01	1,132.48	1,464.76	1,369.70	1,339.39
ปลายข้าว	81.44	107.70	91.07	78.90	103.00
รำ	39.41	50.92	49.22	49.08	37.18
แกลบ	9.34	10.45	10.10	9.67	9.58
อื่น ๆ	885.30	395.38	415.52	408.60	351.52
รวมแปรรูปข้าวเปลือก	2,138.50	1,696.93	2,030.67	1,915.95	1,840.67
ผลิตผลแปรรูปอื่น ๆ					
ผลิตผลแปรรูปอื่น ๆ	8,634.40	15,256.26	15,255.57	13,665.36	12,187.47
อื่น ๆ	1,347.90	1,712.32	1,053.95	1,560.07	791.10
รวมแปรรูปผลิตผลอื่น ๆ	9,982.30	16,968.58	16,309.52	15,225.43	12,978.57
น้ำมันดิบ					
นมสดพลาสเจอร์ไรส์	1,843.66	2,046.00	2,206.02	2,485.00	2,433.83
นมสดกล่องUHT	2,543.92	2,653.84	2,717.61	3,339.61	3,498.89
อื่น ๆ	392.47	364.35	266.83	998.75	1,132.46
รวมแปรรูปน้ำมันดิบ	4,780.05	5,064.19	5,190.46	6,823.36	7,065.18
สัตว์เลี้ยงเพื่อขาย					
โคขุน	11.52	5.68	13.52	20.45	23.16
สุกรขุน	17.61	28.29	85.84	70.34	35.23
อื่น ๆ	26.28	39.06	20.11	69.09	40.27
รวมสัตว์เลี้ยงเพื่อขาย	55.41	73.03	119.47	159.88	98.66

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
สัตว์เลี้ยงเพื่อขายผลิตผล					
ขายผลิตผลสัตว์เลี้ยง	79.95	68.56	27.98	69.18	109.49
กำไรจากการขายผลิตผลพลอยได้		0.42	0.20	0.23	0.17
ขายชิ้นส่วนสัตว์		1.21	0.81	1.36	
อื่น ๆ	9.82	14.34	13.50	1.02	2.63
ซื้ออาหารสัตว์เลี้ยงเพื่อขาย	41.83	19.60	44.55	129.56	53.40
ซื้ออาหารสัตว์เลี้ยงเพื่อขายผลิตผล	43.57	46.30	291.61	38.66	85.62
รวมต้นทุนการแปรรูป	12,142.79	18,645.33	18,269.59	18,045.82	15,700.91
ต้นทุนการแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		6,502.54	(375.74)	(223.77)	(2,344.91)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		53.55	(2.02)	(1.22)	(12.99)

ตารางที่ 11 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
สูบน้ำ	71.57	70.79	63.08	68.53	70.04
ไถไถ่ ไถนา	3.29	7.53	3.77	7.73	7.14
ปรับพื้นที่	1.99	2.30	0.42	0.68	0.81
แปลงสาธิต	3.56	0.32	6.87	4.44	4.06
ผสมเทียม รักษาสัตว์	19.77	22.01	18.58	23.06	19.98
อาชญาบัตร	0.23	0.12	0.16	0.13	0.01
ชุดสระ ชุดบ่อ	1.25	1.48	2.18	0.62	1.37
รถบรรทุก	13.06	29.55	41.18	41.29	41.99
ตลาดกลาง	45.65	36.78	53.51	54.45	48.72
อื่น ๆ	171.71	209.41	249.83	250.04	237.76
รวม	332.08	380.29	439.58	450.97	431.88
การให้บริการ/ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		48.21	59.29	11.39	(19.09)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		14.52	15.59	2.59	(4.23)
มูลค่าสินค้าที่บริการให้แก่สมาชิก					
จำนวนสมาชิกที่ให้บริการทั้งสิ้น (ราย)		52,713	62,908	63,088	737,956

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 12 รายได้อื่น

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร	102.53	87.84	156.34	218.37	215.42
ดอกเบี้ยรับเงินฝากสหกรณ์อื่น	182.59	221.72	246.01	278.91	275.86
รายได้ค่าเช่า	44.49	47.34	45.89	60.73	70.74
รายได้จากการเป็นตัวแทน	2.27	4.97	4.52	8.29	7.89
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	9.99	10.33	12.29	15.37	11.23
ค่าธรรมเนียมโอนหุ้น	0.38	0.28	0.34	0.34	0.27
ค่าธรรมเนียมโอนกรรมสิทธิ์	0.04	0.05	0.06	0.11	0.10
ผลตอบแทนจากการลงทุน	44.32	25.96	46.57	46.27	47.32
เงินอุดหนุน	38.17	40.38	37.18	38.99	35.04
หนี้สูญรับคืน	2.82	1.43	2.28	2.08	2.75
กำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	40.29	53.71	70.76	121.47	117.85
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน	0.23	1.83	3.64	2.67	2.23
ค่าบริการจัดเส้นทางเดินรถ					
ค่าธรรมเนียมการเปลี่ยนสัญญา	0.11	0.30	0.02	0.15	0.02
ค่าบำรุงสหกรณ์	1.15	0.48	3.72	1.17	1.10
ค่ากระแสไฟฟ้า	0.70	0.31	0.31	0.28	0.55
ค่าน้ำบาดาล	0.03	0.02	0.02		0.02
ค่าบริการขายไม้	0.36	0.01			
รายได้จากการขายกล่อง					
รายได้ค่าบริการต่าง ๆ					
รายได้ค่าปรับ					
รายได้จากการตั้งโชว์สินค้า					
สินค้าขาดบัญชีได้รับการชดเชย					
รายได้เบ็ดเตล็ด	310.84	300.98	364.84	370.43	375.91
รวม	781.31	797.94	994.78	1,165.63	1,164.30

ตารางที่ 13 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
เงินเดือนและค่าจ้าง	1,011.29	1,100.72	1,215.96	1,396.33	1,516.59
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	177.25	185.25	197.25	222.69	227.58
ค่าเช่า	13.28	10.62	11.55	16.85	13.66
ค่ารับรอง	41.21	44.46	49.98	53.57	61.60
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	72.74	76.15	80.24	87.75	90.97
ค่าของใช้สำนักงาน	24.06	22.18	24.70	29.24	36.55
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน	70.38	66.75	72.96	80.38	92.07
ค่าสาธารณูปโภค	136.91	139.76	146.95	177.23	188.30
ค่าอบรมสัมมนา	13.60	15.84	16.30	23.20	21.01
ค่าบำเหน็จเจ้าหน้าที่	248.45	287.51	366.21	463.25	416.74
ค่าดอกเบี้ยยจ่ายเงินรับฝาก	991.96	1,117.92	1,252.47	1,394.31	1,358.14
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	317.03	334.67	360.34	439.85	471.51
ค่าเบี้ยประชุม	69.29	71.62	79.01	85.94	90.06
ค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่	88.81	101.39	111.29	124.73	135.17
ค่าล่วงเวลา	14.66	15.08	18.16	19.85	19.74
ค่าตอบแทน	70.86	83.04	85.58	100.30	100.99
ค่าสวัสดิการ	37.69	42.07	44.52	54.02	55.09
เงินสมทบกองทุนทดแทน	74.33	90.00	90.69	83.73	104.80
ค่าเบี้ยประกันภัย	25.40	28.03	29.58	34.00	41.12
หนี้สงสัยจะสูญ	105.99	70.88	40.46	134.44	164.75
ค่าธรรมเนียม/ภาษี	27.92	28.12	28.78	33.00	48.25
ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี	3.38	1.62	2.20	1.42	2.08
ค่าใช้จ่ายตัดบัญชี/ใบอนุญาติตัดจ่าย	49.04	37.15	40.33	45.38	49.84
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน	5.92	0.65	1.24	0.90	5.97
ขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	5.10	3.79	4.59	6.09	3.70
ค่าบำรุงชศค.	0.09	0.02	0.08	0.92	0.20
ค่าใช้จ่ายในการหีบห่อโฆษณา	4.31	4.72	5.21	5.84	1.74
ค่าปรับปรุงเส้นทางเดินรถ	0.02	1.27	0.77	0.02	0.08
ค่าใบอนุญาตประกอบการขนส่ง	0.09	0.04	0.13	0.15	0.20
ค่าใช้จ่ายดำเนินคดี	16.10	19.50	18.63	18.19	19.66
ดอกเบี้ยยจ่ายอื่นๆ	0.53	0.51	1.46	0.64	0.64
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	533.42	590.29	681.69	764.57	767.32
รวม	4,251.11	4,591.62	5,079.31	5,898.78	6,106.12

ตารางที่ 14 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ขาย/บริการ					
ธุรกิจสินเชื่อ	6,558.61	7,121.80	7,934.27	9,360.77	10,387.72
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	44,835.00	48,137.24	55,533.50	64,670.62	68,796.48
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	61,324.06	77,250.70	88,098.05	76,161.80	60,058.55
ธุรกิจการแปรรูป	17,046.04	23,887.55	23,692.61	24,196.41	22,095.37
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	332.08	380.29	439.58	450.97	431.88
รวม	130,095.79	156,777.58	175,698.01	174,840.57	161,770.00
ต้นทุนขาย/บริการ					
ธุรกิจสินเชื่อ	1,514.20	1,511.08	1,727.33	2,137.66	2,524.69
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	42,922.13	46,236.89	53,284.35	62,335.76	65,981.36
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	59,783.78	75,730.26	86,608.13	74,553.58	58,859.83
ธุรกิจการแปรรูป	15,162.52	21,724.45	21,725.60	21,812.72	20,042.54
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	141.35	179.20	172.76	203.98	186.19
รวม	119,523.98	145,381.88	163,518.17	161,043.70	147,594.61
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	10,571.81	11,395.70	12,179.84	13,796.87	14,175.39
หัก กำไรจากการขายสินค้าผ่อนชำระปัจจุบันที่ยังไม่ได้รับเงิน	0.75	0.69	0.88	0.50	0.70
บวก กำไรจากการขายสินค้าผ่อนชำระปีก่อนที่รับเงินในปัจจุบัน	1.79	1.56	0.72	0.96	1.17
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	10,572.85	11,396.57	12,179.68	13,797.33	14,175.86
รายได้เฉพาะธุรกิจ	1,558.38	1,477.17	1,745.71	2,276.65	2,289.11
ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	4,873.67	4,987.23	5,521.43	6,539.44	7,292.05
กำไร(ขาดทุน)เฉพาะธุรกิจ	7,257.56	7,886.51	8,403.96	9,534.54	9,172.92
บวก รายได้อื่น	781.31	797.94	994.78	1,165.63	1,164.30
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	4,251.11	4,591.62	5,079.31	5,898.78	6,106.12
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	3,787.76	4,092.83	4,319.44	4,801.39	4,231.10
กำไรสุทธิ (จำนวนสหกรณ์)	2,573	2,591	2,639	2,704	2,601
กำไรสุทธิ (จำนวนเงิน)	4,210.39	4,469.94	4,856.17	5,450.83	5,130.09
ขาดทุนสุทธิ (จำนวนสหกรณ์)	839	759	752	718	827
ขาดทุนสุทธิ (จำนวนเงิน)	422.63	377.11	536.73	649.44	898.99
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	45	38	44	59	49

ส่วนที่ 4 ฐานะการเงินของสหกรณ์

ตารางที่ 15 ส่วนของสินทรัพย์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	19,340.88	21,608.50	26,588.80	26,165.75	24,441.91
เงินฝากสหกรณ์อื่น	5,157.38	6,314.15	7,020.25	6,890.35	7,035.61
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	155.95	155.15	214.88	174.15	168.19
เงินลงทุนระยะสั้น	570.05	490.85	987.53	391.75	213.84
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ	48,683.54	52,940.33	57,941.13	64,032.35	72,625.21
- เงินให้กู้	50,948.51	55,276.19	60,409.89	66,586.02	75,354.35
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ :	2,260.38	2,321.31	2,453.73	2,546.17	2,720.69
หัก สำรองหนี้คลาดเคลื่อน	4.59	14.55	15.03	7.50	8.45
ลูกหนี้ระยะสั้น - สุทธิ	6,496.18	7,204.48	7,946.41	9,433.89	8,766.72
- ตัวเงินรับระยะสั้น	3.90				1.00
- ลูกหนี้ระยะสั้น	9,336.59	9,962.03	10,856.91	12,591.83	12,151.21
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	2,819.47	2,742.46	2,900.45	3,149.25	3,376.26
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	11.43	9.79	6.72	6.35	6.20
หัก ดอกผลจากการขายสินค้าผ่อนชำระรอการตัดบัญชี	13.41	5.30	3.33	2.34	3.03
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ	2,934.94	2,892.11	2,998.81	3,100.84	3,547.73
- ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ	4,634.80	4,598.05	4,815.47	4,967.88	5,525.56
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1,699.86	1,705.94	1,816.66	1,867.04	1,977.83
สินค้าคงเหลือ	7,572.34	6,892.87	7,441.43	7,931.91	8,160.15
- สินค้าคงเหลือ	7,627.62	6,950.37	7,484.44	7,953.00	8,187.66
หัก ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลง	55.49	57.54	44.43	28.70	33.23
สินค้าคงเหลือ	7,572.13	6,892.83	7,440.01	7,924.30	8,154.43
สินค้าขาดบัญชีหรือหาผู้รับผิดชอบ	55.76	41.23	33.35	39.12	61.11
หัก สำรองสินค้าขาดบัญชีหรือหาผู้รับผิดชอบ	55.55	41.19	31.93	31.51	55.39
สินค้าขาดบัญชีหรือหาผู้รับผิดชอบ-สุทธิ	0.21	0.04	1.42	7.61	5.72
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3,029.29	2,528.75	3,062.27	3,550.48	3,215.32
- ค่ารับลูกหนี้ผิดสัญญาค้างรับ	781.24	783.28	791.78	830.54	930.26
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	614.61	630.82	628.80	653.63	763.48
ค่ารับลูกหนี้ผิดสัญญาค้างรับสุทธิ	166.63	152.46	162.98	176.91	166.78
- วัสดุคงเหลือ	158.88	236.21	287.26	320.92	264.51
- สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ	2,703.78	2,140.08	2,612.03	3,052.65	2,784.03
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	93,940.55	101,027.19	114,201.51	121,671.47	128,174.68
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
เงินลงทุนระยะยาว	761.13	896.99	1,185.20	1,137.38	1,032.41
ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะยาว - สุทธิ	24,686.19	29,042.74	34,967.09	47,019.25	51,284.66
- เงินให้กู้	24,742.56	29,112.59	35,031.84	47,105.24	51,361.09
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ :	56.29	69.85	64.42	85.99	76.43
หัก สำรองหนี้คลาดเคลื่อน	0.08		0.33		

ส่วนของสินทรัพย์ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ	1,493.44	1,736.13	2,062.54	2,600.43	2,892.49
- ตัวเงินรับ		3.82			
- ลูกหนี้ระยะยาว	1,530.15	1,766.28	2,077.01	2,616.76	2,969.73
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	17.58	17.47	12.86	15.02	76.28
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
หัก ดอกผลจากการขายสินค้าผ่อนชำระรอการตัดบัญชี	19.13	16.50	1.61	1.31	0.96
มูลค่าพันธัฐ์ - สุทธิ	13.82	14.23	12.38	11.39	13.96
- สัตว์เลี้ยงทำพันธุ์	20.28	20.85	21.02	21.02	21.89
หัก ค่าเสื่อมพันธัฐ์สัตว์	6.46	6.62	8.64	9.63	7.93
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	9,497.05	10,979.70	13,012.86	15,805.69	18,056.32
ที่ดิน	3,380.63	3,884.57	4,477.82	5,271.49	5,802.84
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	3,884.38	4,283.37	4,706.25	5,595.90	6,337.77
งานระหว่างก่อสร้าง	186.71	584.57	1,119.43	1,367.58	1,555.89
เครื่องจักรและอุปกรณ์	1,670.72	1,850.61	1,645.84	2,252.35	3,093.33
ยานพาหนะ	690.33	799.26	893.32	1,115.81	1,229.92
เครื่องใช้สำนักงาน	468.61	556.91	603.59	679.50	748.67
อื่น ๆ	353.81	308.20	898.00	976.86	863.86
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	1,138.14	1,287.79	1,331.39	1,453.80	1,575.96
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	239.45	269.28	292.13	311.33	386.89
สิทธิการเช่า	0.46	1.05	11.34	1.22	0.67
สิทธิการใช้ประโยชน์	186.56	237.30	262.50	289.92	362.40
สิทธิบัตร/สัมปทาน	0.56	0.48	0.36	0.26	1.00
ซอฟต์แวร์	3.12	2.57	3.05	3.65	3.74
สิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ	10.60	9.79	9.02	8.64	11.27
อื่น ๆ	38.15	18.09	5.86	7.64	7.81
สินทรัพย์อื่น	552.90	650.26	728.37	859.06	1,002.02
ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	162.14	190.47	218.04	251.70	348.95
เงินทดรองจ่ายดำเนินคดี	46.85	40.77	47.91	50.82	49.53
เงินมัดจำ	43.04	92.31	119.93	117.81	113.62
เงินประกันและอื่น ๆ	300.87	326.71	342.49	438.73	489.92
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	37,243.98	43,589.33	52,260.57	67,744.53	74,668.75
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	131,184.53	144,616.52	166,462.08	189,416.00	202,843.43

ตารางที่ 16 ส่วนของหนี้สิน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น	27,508.57	26,964.10	33,781.77	41,727.44	50,885.32
เจ้าหนี้การค้า	2,374.93	2,399.63	2,996.80	3,271.94	3,067.46
ส่วนของหนี้ไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	772.28	864.21	914.78	930.75	1,167.29
เงินรับฝาก	47,876.75	55,703.86	62,853.71	69,093.33	69,112.25
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	31.60	38.71	30.39	25.99	24.05
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	2,381.04	2,412.89	3,064.10	3,398.27	2,872.94
เงินปันผลเฉลี่ยคืนค้างจ่าย	303.42	305.99	329.08	372.87	387.91
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	652.31	613.49	596.90	525.44	495.01
รายได้รับล่วงหน้า	45.91	78.89	195.32	146.00	127.06
หนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ	1,379.40	1,414.52	1,942.80	2,353.96	1,862.96
รวมหนี้สินหมุนเวียน	80,945.17	88,383.40	103,641.55	118,447.72	127,129.31
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาว	1,524.58	1,745.94	2,436.43	3,128.74	3,809.68
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	53.54	47.25	52.77	90.61	104.29
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	4,426.90	5,020.67	5,853.49	6,496.68	7,131.35
รายได้รอดตัดบัญชี	39.36	64.73	76.62	62.64	77.55
เงินสะสมเจ้าหนี้ที่					
สำรองบำเหน็จเจ้าหนี้ที่	1,897.05	2,146.37	2,471.89	2,914.52	3,138.03
เงินประกัน	41.33	48.66	91.36	66.47	89.45
หนี้สินอื่น ๆ	2,449.16	2,760.91	3,213.62	3,453.05	3,826.32
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	6,005.02	6,813.86	8,342.69	9,716.03	11,045.32
รวมหนี้สินทั้งสิ้น	86,950.19	95,197.26	111,984.24	128,163.75	138,174.63

ตารางที่ 17 ส่วนของทุน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
ทุนของสหกรณ์					
ทุนเรือนหุ้น	28,906.87	32,351.70	36,165.10	41,150.06	44,373.57
ทุนสำรอง	9,263.62	10,199.74	11,010.31	12,132.27	12,922.17
ทุนสะสมตามระเบียบ ข้อบังคับและอื่น ๆ	3,931.02	4,327.69	4,597.83	4,923.25	5,069.62
กำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	9.36	12.82	15.69	24.77	20.26
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์	54.84	156.96	152.53	199.77	229.62
(ขาดทุนสะสม)	(1,719.13)	(1,722.48)	(1,783.06)	(1,979.26)	(2,177.54)
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	3,787.76	4,092.83	4,319.44	4,801.39	4,231.10
รวมทุนของสหกรณ์	44,234.34	49,419.26	54,477.84	61,252.25	64,668.80
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	131,184.53	144,616.52	166,462.08	189,416.00	202,843.43
ทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน		13,431.99	21,845.56	22,953.92	13,427.43
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ		10.24	15.11	13.79	7.09

ตารางที่ 18 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2553	2554	2555	2556	2557
แหล่งที่มา					
แหล่งเงินทุนภายใน	85,555.59	96,621.04	109,283.73	122,547.76	127,002.87
เงินรับฝากจากสมาชิก	34,554.64	39,816.88	45,979.66	51,467.03	52,419.23
ทุนของสหกรณ์	44,234.34	49,419.26	54,477.84	61,252.25	64,668.80
อื่น ๆ	6,766.61	7,384.90	8,826.23	9,828.48	9,914.84
แหล่งเงินทุนภายนอก	45,628.94	47,995.48	57,178.35	66,868.24	75,840.56
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	32,233.90	32,021.13	40,182.55	49,149.48	59,034.04
เงินรับฝากและหนี้สินอื่น	13,395.04	15,974.35	16,995.80	17,718.76	16,806.52
รวม	131,184.53	144,616.52	166,462.08	189,416.00	202,843.43
ทางใช้ไป					
เงินสดและเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์อื่น	24,498.26	27,922.65	33,609.05	33,056.10	31,477.52
ลูกหนี้ทั้งสิ้น	86,561.71	96,120.91	108,375.65	128,899.85	141,837.38
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	5,202.36	5,197.23	5,458.48	5,813.93	6,268.30
หลักทรัพย์/ตราสาร	1,331.18	1,387.84	2,172.73	1,529.13	1,246.25
สินค้าคงเหลือ	7,572.34	6,892.87	7,441.43	7,931.91	8,160.15
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	9,497.05	10,979.70	13,012.86	15,805.69	18,056.32
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	239.45	269.28	292.13	311.33	386.89
อื่น ๆ	6,686.90	6,240.50	7,016.71	7,695.92	7,947.22
รวม	131,184.53	144,616.52	166,462.08	189,416.00	202,843.43